

Előfizetési díj:
 Egész évre . . . 10 K — f.
 Fél évre . . . . . 5 K — f.
 Negyed évre . . . 2 K 50 f.
 Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetmények:
 3 hasábos petitsor egyszer
 18 fillér, többszöri hirde-
 tésnél 14 fillér.

ZALAMEGYE

A lap
 szellemi részét illető közle-
 mények a szerkesztőséghez
 (Wlassics-utca 25. sz.), az
 anyagi részét illető közle-
 mények pedig a kiadóhiva-
 talhoz (Ujváros-utca 25. sz.)
 küldendők.

Kéziratokat
 nem küldünk vissza.

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

politikai, társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Borvásár.

Valamikor úgy szólt a közmondás, hogy jó bornak nem kell cégér. Megkereste, megfizette azt mindenki, akinek szüksége volt rá. Manap azonban a jó bor is rászorul a cégérré, mert inkább az olcsót, mint a jót keresik. Sokszor pedig még az olcsó sem kel. Zalavármegye bortermelőinek pinczéi csaknem mind tele vannak, ami nagy veszedelmet jelent különösen arra a gazdára, akinek fő jövedelmi forrása a bor.

Nálunk rengeteg tőke fekszik a szőlőkben, de még tizszer annyit kell a vármegye területén beruházni, mert a pusztulás még egyre tart. Hogyan kapjon a gazda, különösen a maradiságra hajló parasztság kedvet az újra való telepítésre, ha mindennap száz példából látja, hogy a bort milyen nehéz pénzre felváltani.

A borvásárok intézménye nem új eszme. Külföldön már régóta és sok helyen gyakorlatban van. A Rajna vidékén, Champagneban, Bordeaux-ban a borvásárok fontos közigazdasági hivatást töltenek be. Már Magyarországon is történtek kísérletek. Villányban már tartottak borvásárt, amely elég jól sikerült; Szegzárdon pedig most

akarják szervezni a mozgalmat, hogy a híres vörösbornak nagyobb forgalmat teremtsenek a borvásárok által.

A mi fehér borainknak valamikor ép úgy megvolt a kelete, mint a villányi és szegzárdi vörösnek; ma pedig annival kedvezőbb helyzetben vagyunk, hogy a vörös bort sokkal kevésbé keresik, mint a fehéret.

Miért ne tehetnénk kísérletet mi is, hogy megszabaduljunk a kartellek nyomásától s a borügynököktől?

Közigazdasági viszonyaink megjavítására a borvásárok létesítését alkalmas eszköznek tartjuk, mert köztudomásu dolog, hogy bortermelőink részint az alacsony olasz borvám, részint a tulmagas fogyasztási adó, valamint az általánosan rossz gazdasági viszonyok miatt termésüket nem képesek kellően s a borok minőségének megfelelő árban értékesíteni. Hasztalan áldoztunk óriási összegeket a szőlők felújítására, hasztalan szüretelünk sokat, ha vevő csak itt-ott jelentkezik s az sem keresi a jobb fajbort, hanem a kelendő könnyű borok után érdeklődik. Lutri számba megy, ha valaki jól és idejében tud tudadni a termésén.

Ennek a szomorú helyzetnek az orvoslására feltétlenül meg kell keresni az eszközt és pedig minél előbb, mert hogy az olasz borvám szerződést nem hosszabbítják-e meg a politikai tekintetek, előre megjósolni nem lehet.

Ezért próbálkoztak meg Villány vidékén is a borvásárral, amelyeket kóstolással kötnek össze, hogy a vevőknek módot nyújtsanak arra, hogy egyenesen a termelőktől szerezhessék be szükségleteiket. Ezzel a közvetítő kereskedelmet is szűkebb területre szorítják, a borvidék hirnevét megszilárdítják, az ügynökök szereplését pedig egyáltalában kizárják.

Egyébként a kereskedő is sokkal jobb helyzetben van, ha borvásárokon vásárol s válogathat; a termelőre nézve pedig megbecsülhetetlen előny, ha utánjárás nélkül, egyszerre megkaphatja termésének az árát.

Bővebben fejtegetni a borvásárok előnyeit talán felesleges dolog is, mert annak célszerűségét bebizonyította a gyakorlat.

Alig szorul czáfolatra az a szűk látkörre valló felfogás, hogy a borárok alacsony voltának egyedüli okai a borkereskedők és az ügynökök. Jóraivaló, tisztességes esz-

TÁRCA.

Kaland.

— Irta: Mandoris. —

Az szent igaz, hogy olyan úr sem leszek többet, mint amilyen ügyvédjelölt koromban voltam.

Nagyon kicsiny volt a hely, ahol praktizáltam, kicsiny volt az irodánk is, de legkisebb a fizetésem. Csak a délutáni órákra vállaltam irodát, mert délelőtt másfelé voltam elfoglalva s ezért a délutáni munkámért 20 frt készpénz, azonkívül szűz dohány és barack pálinka, amennyi kellett, — volt a kompetenciám.

Principálisom elég jól jött ki, mert eltekintve attól, hogy a dohányt és pálinkát nagy mennyiségben termelte, én nem nagy kárt tettem benne. A pálinkát nem szerettem, pipázni pedig nem is tudtam, jöllehet, a pipára — a dohány olcsó voltánál fogva — szerettem volna rászokni.

A pipatóriumból, amely szintén rendelkezésemre állt, egy alkalommal kiválasztottam egy olyan nagy pipát, hogy mikor a hosszú szárnak az egyik végét az agyaramra vettem, hát a fejemet is lehuzta.

A pipát még félig sem szivtam ki, már a második pakli gyufánál tartottam éppen, amikor bejött az irodába szép principálisné, aki, mikor meglátta a számból lelégő nagy pipát s ennek

okából lelégő fejemet, elnevette magát, úgy megszegyeltem magamat, hogy pipa azóta sem volt a számban!

A szivart zárva tartotta előttem az öreg, azt csak akkor vette elő, amikor egy-egy jobb kliens tévedt az irodánkba. Ilyenkor jutottam én is szivarhoz, de ekkor is csak azalatt, amíg ő a kliens — kikísérte.

Kevés volt hát a fizetésem, de jól ment a sornom, munkám pedig arányban állt a fizetéssel.

A hűség kedvéért meg kell jegyeznom, hogy a fizetés mellett mellékjövődalmem is volt, mégpedig akkor, amikor a szomszéd járásbíróságokhoz mentem tárgyalni.

Ezeket a tárgyalásokat nagyon szerettem, mert amellet, hogy jövedelmeztek, azzal az előnyvel is jártak, hogy más költségén utazgathattam, s az idegen járásbíróságoknál egy szigorlatom daczára is ügyvéd úrnak tituláltak.

Egyszer, egy ilyen alkalommal, amikor a szomszédba mentem tárgyalni, kalandom is akadt. Ezt akarom most elmondani.

A szomszédba a mi jófajta vicinális vonatonkon lehetett eljutni. Ennek a vicinális gyorsaságának a jellemzésére hozom fel, hogy ha valaki nagy távolságot akart jelezni, nem azt mondta, hogy annyira van ide, mint Makótól Jeruzsálem, hanem azt mondotta, hogy annyira van, mint a vicinálisunk egyik végállomása a másiktól.

Ha reggel volt Perlakon tárgyalásom, már az előttevaló nap délutánján elkellett indulnom, mert csak késő este értem oda.

A kérdéses alkalommal is a tárgyalás előtti napon indultam el, bár az ügy fontosságára való tekintettel, hogy a tárgyalásról le ne késsem, a principálisom azt mondotta, hogy két nappal előbb induljak el, mert az ember sohasem tudhatja, hogy utközben nem esik-e valami baja a — vonatnak!

Már benn ültem a II. osztályú kocsiban s vártam az indulást.

Sokáig vártam, a bakter már hatodszor is csengetett (zárjel között megjegyzem, hogy a mi vonalunkon jöttek rá arra a gondolatra, hogy felesleges a nagy haranggal való csengetés, mert a vonat az indulásnál úgy sem alkalmazkodik hozzá), míg végre elindultunk.

Az indulás feletti örömöm azonban nem tartott sokáig, mert még ki sem értünk az állomásról, amikor nagy zászló lengetésre, sípolásra és csengetésre megállt a vonat.

Más tisztességes vonaton ilyenkor ijedt arcok szoktak az ablakon kidugódni, megtudandó, hogy miféle szerencsétlenség adta elő magát; én ki sem tekintettem, tudtam, hogy vagy akadt még egy elkésett utas, vagy a főbíró úr akart levelet bedobni a vasút postakocsijába.

Perlak, ahova én ezuttal is igyekeztem, nem volt valami messze, de hétszer álltunk meg odáig,

közökkel dolgozó borkereskedő és ügynök nemcsak hogy alacsonyabbá nem teszi az árakat, hanem miután a forgalom élénkítésére, a kereslet emelésére törekszik, az árak alakulására jótékonyan hat. Hanem a kartelleket kereső, a termelő helyzetének kizsákmányolására spekuláló kereskedők már egyes vidékeken az árak alakulását mesterségesen irányíthatják. S ott, ahol ez meg is történik, jogos és helyes az a törekvés, hogy a közvetítőt maga a termelő szorítsa vissza. A kartelleket a borvásár egy kicsit mégis csak megtudná rendszabályozni.

Az ügynökök szereplése már nem alterálhatja annyira az árakat, mint a kartell. Elvégre is a borügynök legfőbb érdeke az, hogy minél több bor eladását közvetítse. Nem sok módja van arra, hogy az ár alakulására közreműködjen. A kereskedőnek olyan árut mutat, amilyent az keres; az árt a kereskedő ajálja. Az ügynökre nézve teljesen közömbös, hogy minő árakon vásárol a kereskedő; az ő érdeke csak az, hogy minél több jutalékot szerezzen, hogy minél több eladást közvetítsen, hogy minél több termelő részére szerezzen vevőt, neki tehát az áralakulásra befolyása nincs.

Az ellenkező állítások csak hangulateltérésre számító szövegek, amelyeknek nem sok realitásuk van.

Tagadhatatlan azonban, hogy nálunk az ügynökök sem nagyon iparkodnak azt a fontos közgazdasági hivatást lelkiismeretesen betölteni, amely az ügynöki foglalkozás jogosultságának az alapja.

A borvásár bizonyára árt a borügynököknek is, de használ a bortermelésnek s hasznot hajt a nemzet gazdaságának. A nagyobb érdek és a nagyobb közgazdasági haszon a szőlősgazdák részén van s ezek-

ami még nem lett volna nagy baj, ha mindenütt nem egy-egy fél órát vesztegeltünk volna.

Az állomásoknál kiszálltam, részben azért, hogy egy kevés friss levegőt szivhassak, részben pedig hiúságból. Hiúságból azért, mert tudtam, hogy ezen a vonaton nálamnál nagyobb úr nem utazik egy sem. Rajtam kívül egy csomó kofa, egy sereg napszámos és egy pár kocsis baromfi és szarvasmarha szokott utazni.

Ebben a tudatban büszkén lépkedtem hát az állomásokon a vonat előtt s kevélyen fujtam a szivarfüstöt egyik-másik kitekintő izzadt arcú kofa, kifelé köpködő napszámos, vagy elmélázó szarvasmarha orra alá, akik egyaránt megbámultak, mint előkelő utitársat.

Néhány állomással a végél előtt, amikor már ránk esteledett s az égen a felhőfoszlányok csoportosulni kezdtek, sétáltam ismét a tovább bándukolásra új erőt gyűjtő vonat előtt, mikor a szemem megakadt egy a kocsiból kitekintő bájos arcon, amelynek tulajdonosa sem kofa, sem napszámos nem volt.

Nem néztem meg, de biztosra vettem, hogy első osztályú fülkéből tekint ki. A költőnél nagyobb féltőmály uralkodott ugyan, de azért kitudtam venni arcának bájos vonásait, ragyogó fekete szeméinek a sugarait pedig a homályon és mindeneken keresztül egyenesen a szívembe hatoltak.

Amíg aztán a vonat tovább dőcögött, időm s

nek életérdeke követeli, kívánja azt, hogy nagy áldozatokkal fentartott szőlőikből hasznot lássanak.

Külföldi minták utánzását csak a közgazdasági intézményekben látjuk indokoltanak; sajnos, hogy minden téren inkább hajlunk az utánzásra, mint a gazdasági kérdésekben.

Tapolca vidékén már egy ízben megindult a mozgalom, hogy pinceszövetkezet alakuljon. Nem sikerült. Szó volt egy közvetítő iroda felállításáról. Nem tudjuk mi lett a tervből.

Bizonyos, hogy a legolcsóbb intézmény volna a borvásár. Nem kellene hozzá más, mint egy kis jóakarát. És bizonyos, hogy a reklám nagy hatalom s a borvásár maga volna boraink legnagyobb reklámja.

A közegészségügy.

Minden országnak kincse az az emberanyag, amelylyel rendelkezik.

Minél egészségesebbek, minél edzettebbek lakószai: annál nagyobb a munkakedv, a tetterő és annál közelebb áll az ország ahhoz a lehetőséghez, hogy szomszédjaival ne csak megmérkőzhessenek, hanem azokat túl is szárnyalhassa.

A magyar faj, amely hajdan évszázadokon át a szabad természetben élt, itt izmosodott és különösen testi munkával, mint gazdasággal, nem különben hadviseléssel foglalkozott, a legerősebb és legerősebb fajok egyike volt. Majd a kultúra terjedésével az egészségi viszonyok, a természetes életmódtól való fokozatos eltérés következtében kedvezőtlenebbekké váltak. Minél inkább szaporodtak azok a foglalkozásnemek, amelyek az embert a négy fal között tartózkodásra szorítják; minél kevésbé jutott tehát éltető eleméhez, a friss levegőhöz: annál észlelhetőbbé vált az a hanyatlás, amely az általános egészségi viszonyokban beállott.

Nem akar ez kritika lenni a kultúra ellen, amelyre a mai korban minden valamire való államnak feltétlen szüksége van. Csak rá aka-

alkalmam volt elég afelett elmélkedni, hogy vaj' ki ő s merre van hazája, honnan s hova utazik s miért utazik éppen a mi vicinálisunkon s miért nem szárnyakon?!

Az ut alatt még egy-két állomáson láttam s aztán kiszálltam.

Az eső kezdett csepogni s afeletti bánatomban, hogy az ösmeretlen ösmerősömet, ki tudja, látom-e még az életben valaha, majdnem megeregedtek a szemem könnyei is.

A visszatekintésre nem igen volt időm, mert tudtam, hogy egyetlen egy lovas paraszt szekér szokta a vonat érkezését várni, hát igyekeznem kellett, hogy arról le ne maradjak.

Amikor a kocsin elhelyezkedtem amugy lutheránusosan (a két ülés közepére), mégis hátra találtam pillantani s nem akartam szeméimnek hinni. Ő is leszállt a vonatról, mégpedig egy sapkás, libériás inas kíséretében, aki az én kocsisomnak integetett, hogy várjon!

A fülig begombolt felső kabátom alól is kihallatszott szívemnek a dobogása.

Az inas hozzám jött s megkérdezte, hogy nem lennék-e szíves a kocsit velük megosztani?

Micsoda kérdés!?

A bájos hölgyet a jobboldalra ültettem, az inas pedig a kocsis mellé telepedett.

Csak úgy röpített a szívem, kellemes borzongás futott a hátamon végig, ime — gondoltam — itt a kaland!

runk utalni erre a tényre, a melyből a megfelelő tanulságokat kell meritenünk.

A modern közegészségügy feladata, hogy ellensúlyozza és pótolja azokat az életerőket, amelyek a szabad természetben való munkálkodás nagy részbeni megvonása következtében veszendőbe mentek.

Ezek között a legnagyobb feladat: a szellemi munka tultengésének a következményeit elhárítani és megelőzni.

Az idegesség általános kórság ma. A sokféle szellemi munka, a sokszor rendszertelen kapkodás, amelylyel a napi teendőket lerázzuk magunkról, idegrendszerünkben mély nyomokat hagynak hátra.

A buzgóság, a nemes vetélkedés, az ambíció és nem utolsó sorban a hiúság, arra serkentenek sok embert, hogy megmutassák, mikép több és jobb szellemi munkát tudnak végezni, mint embertársaik.

Ezek a szép tulajdonságok azonban — ha azokat tulhajtjuk — igen keményen boszulják meg magukat szervezetünkön, amelytől hiába várunk emberfelettit!

Nincs más hely, mint az iskola, ahol ezen a bajon segíthetünk. Az idegességet, ha még súlyosabb jelleget nem öltött, gyógyíthatják az orvosok. Megmutatni azonban módját annak, hogyan lehet keletkezésének elejét venni, csak a tanítónak lehet dolga.

Ha az idegesség nagy bajától eltekintünk, úgy nem tagadhatjuk, hogy az általános egészségi viszonyokban egy-két évtized óta némi javulás állott be. Köszönhető ez az örömdetes jelenség az orvosi tudomány rendkívüli haladásának és a nyomában járó sokféle üdvös intézkedésnek, amelyek közt első sorban az ivóvíz javítása említendő.

Mindazonáltal a közegészségügy terén még rendkívül sok a tennivaló.

Különösen oktatni kellene a népet az egészségügyi rendszabályokra! Kitanítani, hogy a szeszes italok tulságos élvezete mennyire árt az egészségnek! Egy szóval könnyen érthető olvasmányokkal oda hatni, hogy különösen a pálinka élvezetétől lehetőleg tartózkodjék. Ahol nincs az egészségügyi követelményeknek megfelelő ivóvíz, ott gondoskodni kell, hogy legyen; mert a jó

A esendet ő törte meg, idegen nyelven kérdezett valamit, mire én leemeltem a kalapomat, mit sem törődve azzal, hogy a már akkor is kopasz fejemen csak úgy kopogtak a kövér eső cseppek, udvariásan bemutatkoztam s kijelentettem, hogy én más nyelven nem tudok, csak magyarul.

— Én ugyan szívesebben beszélek franciául, — mondta ő, — de tudok elég jól magyarul is. Hány óra lehet kérem?

Készséggel jeleztem előtte az időt s aztán egy pillanatra ismét esend lett, mialatt azon elmélkedtem, hogy a francia mennyire hasonlít a vend nyelvhez, mert én majdnem azt hittem, hogy hölgyem vend nyelven szólított meg.

Aztán azon kezdtem jártatni az eszemet, hogyan törhetném meg ismét a esendet?

Meg van! Megkérdeztem, megengedi-e, hogy rágyujtsak?

— Kérem, csak tessék, én annyira szeretem a dohányfüstöt, hogy ha megkínál, én is rágyujtok.

Persze, most divat az, gondoltam magamban, hogy az előkelő hölgyek dohányoznak!

Miközben nagy ügygyel-bajjal rágyujtottunk, az egyik szememmel szép hölgyem arcát kémleltem.

Kellemes, előkelő arcvonásai voltak, az öltözéke pedig rendkívül egyszerű. Persze, gondoltam ismét magamban, az is divat most az arisz-

tiszta ivóvíz ép oly szükséges az emberi szervezet épségben tartására, mint a friss levegő.

A legnagyobb kárt a hamisított élelmiszerek okozzák! Nemesak a hatóságnak kellene ügyet vetni arra, hogy hamisított élelmiszereket ne árusítsanak, hanem oktatni is kellene a népet arra, hogyan ismerhet reájuk.

Nagyon áldásos munkát végezne az, aki népszerű modorban megírná, hogy a leggyakrabban használt élelmi cikkek valódisága vagy hamisítása miről ismerhető fel. Hiszen a felismeréshez a legtöbb esetben egyszerű kísérlet elegendő, csak tudni kell a módját. Az ilyen utmutatásokat tartalmazó füzetecskéket azután kellő számban ingyen kellene a nép között szétszítani.

Nemesak az orvos, hanem a lelkész, a tanító és minden értelmes ember szolgálatot tesz hazájának, ha felvilágosításokkal és utmutatásokkal oda hat, hogy a nép az egészségére ártalmas dolgoktól óvakodjék!

Gróf Zrinyi Miklós emlékezete.

Csáktornya város és Muraköz messze vidékének közönsége meghatóan hódolt gróf Zrinyi Miklós emlékének január hó 18-án, felolvassással és hangversennyel összekötött fényes táncestélyt rendezvén a hős és költő emlékoszlopa javára, a csáktornyai Zrinyi-szálló ez alkalomból szépen feldisított nagy termében, melyet teljesen megtöltöttek az ünnepség iránt legmelegebben érdeklődők százai.

Az állami tanítóképző intézet ifjúsága által Goll I. szerzeményében előadott Rákóczi induló volt a megnyitó. A pompás énekkarnak Révffy Géza tanítóképző intézeti zene- és énektanár által vezetett szabatos s lelkes éneke méltó bevezetését képezte az ünnepségnek.

A közönség zajos éljenzése után dr. Ruzsicska Kálmán, kir. tanácsos, tanfelügyelő lépett a felolvasó asztalhoz, hogy előadja gróf Zrinyi Miklós-ról sok gondtal és szeretettel írt tanulmányát.

„Mindenek előtt megemlékezik azon nemes versengésről, melylyel a magyar történelem fényesevő, lánglelkű, mélytudományú művelői egész könyvtárakat töltenek meg immár Zrinyi Miklós gróf méltatásával, kinek bámulatos hadvezéri képessége, államférfiúi bölcsessége,

tokratáknál, hogy a puccot a szolgaszemélyzetre rakják, maguk pedig egyszerűen öltöznek.

Ott a balsarokba megvonulva, rendkívül kényelmetlen helyem volt, a rázós, rugónélküli koesi egészen összetörte már a baloldalamat, de szívesen türtem — miatta!

Még csak annyit tudtam meg, hogy látogatónak jön a rokonaihoz. Az idő többi részét én hallgatással töltöttem, ő pedig kupléféleket dudogtatott.

Eljött a válás pillanata. Szívem elszorult, mikor bucsúzásra nyújtottam a kezemet; de örömm csakhamar határtalan lett, amikor éreztem, hogy kezemet erősen megszorítja, miközben hallkan, hogy az inas meg hallja, azt sugta, hogy:

— A viszontlátásra, édes! Holnap este 9 óra-kor elvárom a liget tulsó oldali utolsó padján!

Mámoros érzés futott keresztül minden porcikámon, a vér a fejembe szökött s a nyelvem megtagadta a szolgálatot. Csak annyit tudtam dadogni, hogy:

— Ott leszek grófnő!

* * *

Égtem a vágytól, hogy hölgyem kilétéről tudomást szerezzek s e vágyam hamarosan be is teljesedett.

Ugyanis együtt vacsoráztam a kocsimában az egyik albiróval, joggyakornokkal, postamesterrel

halált megvető hősiessége, csodás összhangba olvad költészetének elragadó bájaival.

A történeti igazságok végmegállapodása szerint betelt már vele szemben a bírálat mértéke; a kutató elméket bevilágítja e nagy szellem emberi és történelmi becsének ragyogó fénye.

Ma már a közfelfogás egyetemességével, a nemzeti hűség legjogosultabb büszkeségével tudjuk és érezzük, hogy Zrinyi Miklós gróf a Zrinyiek legnagyobbja, nemzeti történetünknek egyik legkimagaslóbb alakja a magyar szív esodálatban kegyeletben, felbuzduló rajongásának örökre kiapadhatlan forrása.

Jól tudja a felolvasó, hogy vallásos merénylet volna egy rövid előadás keretében méltatni gróf Zrinyi Miklós sokirányú hatását.

Ámde őszintén be kell vallanom, úgy mond, hogy az Önök lelkesedésének lángja kigyúlt az én szívemben is s úgy érzem, hogy e helyen és e perczen lehetetlen mással, mint Zrinyi Miklós emlékével foglalkoznom.

Az ő tudásában, hősi bátorságban s nemes társadalmi erényekben gazdag életéből egy-két kedves s tanulságos epizódot fogok lelkükben feleleveníteni. Fogadják szívesen, mint első virágokat, melyeket Zrinyi vármegyéjében a közművelődésnek egyik szerény munkása hint az ő emlékoszlopának talapatára.

Méltatja ezután Zrinyi Miklós gyermekkorát, nevelését Pázmán Péter oldalán, tanulmányutját Olaszországban, hol a renaissance ragyogó művészete, költészete, az olaszföld romantikus bájai hatalmas varázslatba ejtették az ifju leventét.

Élénk színekkel eszteli Zrinyi Miklós csáktornyai otthonát, melyben a törökök alnoksága, zaklató kegyetlensége, s folytonos rablása kigyújtották a diességért és megtorlásért égő honszerlem lánglelkűségét a husz éves főlovászmester, Zala- és Somogyvármegyék főispánjának, Légrad és Muraköz kapitányának, gróf Zrinyi Miklósnak szívében.

Nem írom pennával
Fekete tentával,
De szabályom élivel
Ellenség vérvél
Az én örök híremet.

Felsorolja győzelmeit Onódnál, Ferdinánd védelmét a svédek ellen, Ali kanizsai pasa rablókalandjainak megbotulását, a kosztanicaai győzelmet, Zerinvár felépítését, a török visszaveretését a Nyulak szigetén, Csallóköz védelmét s 1664-nek legdiességesebb hadi tényeit, Berzence vívását, Babócsa bevételét, az eszéki hidak lerombolását.

Mindenütt Zrinyi és Zrinyi . . .

Támad, lelkesít, véd, felszabadít, s a megvetett halál sötét gondolatától odaemel a csillagokhoz.

és egy adótiszttel, vacsora után pedig oda jött a főszolgabíró is.

Némi habozás után a találka kivételével elmondtam a társaságnak uti élményemet; azzal fejezvén be elbeszélésemet, hogy hálára kötelezne az, aki felvilágosítást tudna adni az én előkelő utitársamról.

Figyelemmel hallgattak végig, a postamester közben-közben esettentett egyet a nyelvével, a joggyakornoknak a torka száradhatott ki, mert közben nagyokat nyelt, a főbíró pedig állandóan mosolygott.

Elbeszélésem után aztán megszólalt a főbíró, mondván, hogy ő ismeri azt a hölgyet, sőt azt is tudja, hogy kicsoda.

Mindenki kíváncsisággal fordult feléje, én pedig izgatottan vártam a felvilágosítást.

Mikor az érdeklődés a tetőpontra hágott, a főbíró a következőket mondta el:

— Az a férfi, akit a sötétben az ügyvéd úr inasnak nézett, az egy rendőr volt, az az előkelő hölgy pedig egy itteni vend atyafinak a világban kóborló leánya, akit az a rendőr esavargás miatt úgy — toloncolt ma ide haza! . . .

Befed ez a kék ég, ha nem fed koporsó,
Óram tisztességes, csak legyen utolsó;
Akár farkas, akár emésszen meg holló;
Mindenütt felül ég, a föld lészen alsó.

Megindítóan rajzolja a hős Zrinyi első szerelmének boldogtalanságát, melynek szomorú emlékeit Draskovics József gróf horvát bán leánya, Eusébia törölte ki Zrinyi lelkéből.

Egy hideg büszke leány, ki rideg tartózkodásával vérig marezangolta Zrinyi szívét, míg nem a hős levente hű kitartása boldog családi otthonba vezérelte Eusébiát.

Nagy súlyt helyez felolvasó Zrinyi Miklós gróf emberszeretetére, s ebben a vallási villongásoktól lázos korszakban sokszorosan fontos kijelentéseire az embereknek az örök Isten előtt való egyenlőségéről, egy mindenható Atyának egymást szerető gyermekeiről, az erőszakos térítésnek s más vallásbeliek üldöztetésének a katolikus vallás szellemével ellenkezéséről.

Az evangélikus rendeknek tett kijelentése, hogy szabadságuk az ő szabadsága, a rajtuk ejtett sérelem az ő sérelme — emberszeretetének korát meghaladó diesség, melylyel ha nem lett volna különben is hős, bátor és bölcs, méltán kiérdemelte az egykoru vitézi ének magasztalását.

Mint Jupiter villog több csillagok között,
Avagy hyacinthus szép virágok között,
Igy Zrinyi tündöklék nagy főurak között.

A Zrinyiász-nak és Zrinyi Miklós költői jelentőségének, eredeti hadvezéri tudásának a magyar közélet, közigazgatás és törvénykezés fejlesztésére irányult törekvéseinek méltatása után azon meggyőződéshez jut a felolvasó, hogy az erkölcsi nagyságból, értelmi erőből és tette való nagyságból, melyek szerint Channing amerikai író a nagy embereket osztályozza, egyaránt kijutott Zrinyi Miklósnak, s a mint messzebb és messzebb nyulik a történelmi távol, a szerint fog erkölcsi és értelmi nagysága kimagasodni a nemes lelkek megnyugvására, a jók örvendezésére és a magyar haza örök diességére.

A felolvasás a következő megható gondolatokkal végződik.

A ki annyit küzdött, fáradott, frt, lelkesített a haza nagyságáért, a haza boldogságáért, megérte hős ragaszkodással megvédelmezett kedves Zerinvárának lerombolását; megérte a vasvári békekötés roppant szomorú visszahatását egész nemzeti létünkre.

A zrinyifalvi emlékkő felirata pedig arról tanuskodik, hogy aki valaha annyi ezer vad ellenséget győze le fegyverrel a kezében, »Semmi más, mint jó szerenese« jelszavával, kőrlehetlen végzet folytán, egy rettentő vadkan által terített le.

Ő nemesen végzett dolgával, élte fáradalmaival, ő az égből esodálja a mi tetteinket.

Igenis tisztelt hölgyek és urak! A sirfeliratnak igaza van.

Ha van — és pedig van — kölesönhatás az élők és holtak közt; ha van a nemes életnek példája, melynek fényét, erejét sem idő, sem távol, sem viszontagság megtörni nem tudja, úgy e perczben Zrinyi Miklós gróf nem az égből nézi a mi dolgunkat, de itt van szelleme köztünk, itt van, hogy minden magyar szivbe belevésse a maga áldott életének halhatatlanságát, a maga csodás honszerelmének, fáradhatatlan küzdelmeinek lángoló jelszavait.

Itt van köztünk az „utriusque patriae filius“, hogy megértesse, miszerint a magyar és horvát nemzet csak vállvetve, csak testvéri szeretetben, csak Szent István koronájának keretében lehetnek boldogok; hogy e haza gyermekei ne fajok, nemzetiségek és vallások, de a szerint becsüljék egymást, amint a közös édes anyát, a drága hazát igazán és hiven szolgálják.

Az ő emlékének oszlopát állítsuk fel szíveinkben is. Az ő nagy nemzeti hivatását nyelvünk, művelődésünk fejlesztésében s terjesztésében kell tovább folytatnunk, hogy szellemi és anyagi boldogulásunkban izmosodva, közéletünkben az igazság és szeretet örök eszményeinek hódolva, végül pedig minden életcélunkkal a haza nagyságához forrva, büszkén s szabadon kiállthassunk oda ellenségeinknek, gróf Zrinyi Miklóssal: Ne bántsát a magyart! . . .

A jelenlevők által mindvégig legfeszültebb érdeklődéssel kísért felolvasás befejeztével viharos tetszésben tört ki a közönség, mely a közvetlen-

ség melegével s nagy lelkesedéssel tartott előadást szünni nem akaró éljenzéssel követte.

Felolvasónak Ziegler Kálmán kir. közjegyző, az ünnepséget rendező bizottság elnöke mondott meleg köszönetet.

Dobosi Elek Révffy Géza tanár kitűnő zongora kísérte mellett Huber K. »Aradi emlék« című dallamváltozatait majd pedig Bihari »Primitális magyar«-ját adta elő hegedűn.

A kifejezésteljes, mély érzellemmel s rendkívüli technikával előadott darabok óriási tetszést keltettek a közönségben, mely megismételtette a szép s mindenkire nagy hatást gyakorolt játékokat.

A növendékek énekkara erre Gaál F. pályanyertes magyar dalait adta elő oly precizitással, mely dícséretére vált volna bármely férfikarnak.

Ugyancsak a növendékek zenekara adta elő végezetül Eilenberg »Török induló«-ját, melynek befejeztével a közönség tánra perdült s Sárközy kitűnő zenekara mellett világos virradtig folyt a jókedvű mulatság. Ehhez hasonló, látogatottság s derült hangulat tekintetében, alig találhatni feljegyezve a esáktornyai társasélet annalesaiban.

Jelen volt az ünnepségen dr. Jankovich László gróf, Zalavármegye főispánja, Csáktornya város s nagy vidéke közönsége és sokan Budapestről és Horvátországból.

A fényes mulatság erkölcsi és anyagi siker tekintetében egyaránt méltó volt a hős Zrinyi Miklós emlékéhez, melyet nem sokára emlékoszlop fog megörökíteni a Zrinyiek egykori otthona, a esáktornyai várkastély előtt.

Megrendelések gyűjtése, házaló kereskedelem.

A kereskedelmi-kör legközelebb tartott választmányi ülésében több oldalról hangzott fel a panasz a tekintetben, hogy városunkban a »Megrendelés gyűjtési törvény« kijátszása napirenden van. Utazók és ügynökök naponként tucatszámra járnak be a várost, felkeresik a kereskedők és iparosokon kívül a fogyasztó közönséget is és a hatóság nem elegendő eréllyel érvényesíti befolyását a törvény végrehajtása dolgában. A választmány a felhozott és csak általánosságban mozgó panaszokat nem találta elegendő oknak arra, hogy azokból a hatóság lanyha eljárására következtessen, mégis az ezután bekövetkező visszahívások meggátlása céljából elhatározta, hogy a városi hatóságot az utazók és ügynökök szigorú ellenőrzésére felkéri. Nem kételkedünk, hogy a hatóság rendelkezésére álló eszközökkel a törvénynek érvényt fog szerezni. Jó szolgálatot tesz ezzel városunk amugy is pangó kereskedelmének és alárendelt iparának.

Kapcsolatosan ezzel említjük itt fel a szerencsétlen házalási ügyet, mely annyi vajadáson ment keresztül, s melyre vonatkozólag szabályrendeletet is alkottunk, de gyökeresen megoldani képesek nem voltunk. A »Házalás«, a kiskereskedelemnek ez a sajátságos faja, a helyi kereskedelemnek és iparnak sokkal többet árt, mint amennyit a közgazdasági életnek használ. Nap-nap után találkozhatunk házalókkal, akik a szükséges cikkek minden fajtát kínálják, kik bejárják selejtes áruikkal a várost és vidéket. Hol engedéllyel, hol meg anélkül járnak-kelenek, csökkentve piacunk forgalmát és adózó polgártársaink jövedelmét.

És ha még hazai portékát kínálnának s nem az osztrák ipart és kereskedelmet gazdagítanák. De 100 utazó ügynök és házaló közül 99 bécsi és selejtes osztrák gyármányt árul. Még a felvidéki tót s az erdélyi székely házalók nagy része is cseh szövött árukat hordoz.

Semmiféle érdek nem szól tehát a házalás túrése s a megrendelések gyűjtésének megengedése mellett. A vidéki kis városok voltak valaha erősségei

a nemzetnek a politikai küzdelemek alatt; legyenek azok a gazdasági harc válságos napjaiban is.

Egészséges gazdasági élet, jólét és helyes irányban való fejlődés csak ott képzelhető, ahol egy intenzív kulturájú vidék egy élénk forgalmu központra s a forgalmi központ a vidékre támaszkodhatik. Egyik viszi a másikat előre, mert amint a produktív vidék feltétlenül alkot magának olyan gyűjtő központot, ahol a munkát, a terményt pénzre váltják fel, épügy a központok intenzívebbé teszik a gazdálkodást, emelik az ingatlanok, a termények és munkabér árát, s a forgalom kiterjeszti a productiót, emeli az általános jólétet.

A házalás pedig azt az erőt szívja fel, amelynek itt kellene érvényesülnie. Veszteséget jelent az nemesak a városra, hanem az erre támaszkodó vidékre nézve is.

Ha igazán szívünkön hordjuk érdekeinket, akkor első kötelességünk mind azokat az akadályokat leküzdeni, melyek a tisztességes verseny mellett forgalmi életünkre hátrányosak. A sok akadály közül ezuttal csakis a jelzett két körülményre hívjuk fel a hatóság figyelmét, t. i. »a megrendelési törvény« legszigorubb végrehajtására és a házalási ügy rendezésére.

A házalás ügyének végleges rendezése alatt olyan megoldási módot értünk, mely a házalást városunk területén teljesen kizárja. Van ma már hazánkban akárhány város, hova a házaló kereskedelem be nem hatolhat. Nálunk egyáltalában felesleges a házalásnak bármely faja, hisz összes szükségleti cikkeinkre nézve kereskedelmünk és iparunk elegendő és választékos kínálatot nyújt; ezenkívül ott van még kilenc országos vásár, amelyek nagy gátjai ugyan a helyi ipar és kereskedelemnek, de amelyeket állattenyésztésünkre gyakorolt jótékony hatásuk s a városi pénzügyi érdekei miatt nem nélkülözhetünk. Ha pedig nincs szükségünk forgalmi életünk rémképére, a házaló kereskedelemre, akkor alkossunk új szabályrendeletet, mely a házalást lehetetlenné tegye. Észrevétlenül emeljük ezzel a polgárság jövödelmét és ezzel kapcsolatosan áldozatképességét.

Sok ember előtt teljesen közönyös az a közgazdasági szerep, mely kis városunk előrehaladásában a kereskedelemnek és iparnak osztályrészül jutott. Pedig hátramaradásunk egyik fő okát csakis abban találhatjuk meg, hogy kereskedelmünk és iparunk nem képesek arra a magaslatra emelkedni, amelyre városunk közboldogulása szempontjából hivatva volnának és e körülménynek forrását nem a kereskedő osztályban, nem is az iparosokban, hanem magában a társadalomban kell keresnünk.

A mily mérvben igyekszik városunk minden polgára összes szükségleteit helyben fedezni, azonképen emelkedik forgalmi életünk, kereskedelmünk és iparunk. A mennyire ellent áll városunk polgársága a esábitgató ügynökök, utazók és házalók rábeszéléseinek, annyira hozzá járul a város anyagi erősödéséhez, gazdagodásához és közboldogságához.

Mindebből következik, hogy kereskedelmünk és iparunk annyira kívánatos fellendülése két tényezőtől függ: a hatóság erélyes intézkedésétől és a nagy közönség jóakaró támogatásától. Ha e két tényező egymás mellett és egymást támogatva a szűkebb haza iránti kötelességeit hiven teljesíti, akkor Zalaegerszeg városa csakhamar az egész vidék előkelő forgalmi piaca lesz, mely erős alapokon nyugvó kereskedelmével, elegendő munkával ellátott iparával méltó versenytársa lesz a Dunántul városainak és büszkesége az egész vármegyének, a melynek székhelyét képezi és a melynek történeti tródióit hirdeti.

Gyanus alakok.

Két gyanus embert tartóztatott le szerdán a zalaegerszegi rendőrség.

A Kummer féle kávéházba kedden délután betért két meglehetősen jól öltözött alak. Ott a pincértől fényképész után tudakozódtak, majd két forintot adtak a pincérfiúnak azért, hogy a fényképészhez menjen el és tudakozódjék, nem kaphatnának-e jó pénzért preparált papírt, lemezeket stb.

A két idegen azután el is ment Antal Béla fényképészhez, de ennek szeptet ütött a fejébe a dolog, mire is kellene azok a fényképészeti cikkek és nem adott a két embernek semmit, hanem titokban figyelmeztette a rendőrséget, hogy nézzen utána, nem bankóhamisítók érkeztek-e a városba.

A rendőrkapitányság a »Korona« szállodát, ahol az idegenek szállva voltak, azonnal felügyelet alá helyeztette s mikor a két vendég reggel az öt órai vonattal el akart távozni, két rendőr csatlakozott hozzájuk, akik a kapitányságra vezették a gyanus alakokat.

Az utasokat egy cseppet sem lepte meg, hogy a rendőrség feltartóztatta őket. Sokszor voltak ők már hasonló kalamitásban.

Összes csomagjuk egy parányi kézi táskából és egy skatulyából állott, amelyekből azonban ismeretlen rendeltetéssel bíró szerszámok kerültek elő. Volt ott két könyv alakban kinyitható fatábla, telve papirlapokkal, festékes doboz, pokolköldat, rézlemezek és egy olyanforma kis masina, mint a mángorló; a két egymás mellé illesztett henger kék és piros szövettel volt bevonva. Az egész kis gépet két csavarral az asztalra lehetett erősíteni.

Alig hihető, hogy ilyen primitív szerszámokkal valaki pénzt akarjon hamisítani. A gyanúsított idegenek azt mondják, hogy ezeket a tárgyakat, amelyeket mind Kanizsán, Kaposvárott és Zalaegerszegen szereztek be, bűvészeti célokra akarták használni, mert Slavóniába szándékoznak bűvész körútra. Hogy azonban a gyanu jogosult, azt bizonyítja az a körülmény, amelylyel bevételeiket titokban akarták tartani, nemkülönben Krizsanics István, az egyik utas, multja.

Krizsanics István muraszentmártoni származású fényképész, aki már 13 és fél évet töltött fegyházban. — Legutóbb Jászberényben a Szent Ferenc rendiek kolostorába tört be, amiért fél évet ült Szolnokon. Csak ez év január 3-ikán szabadult ki s azóta kóborol. 1884-ben Aradon Wallis bankár ruháját lopta el, de a kabátban véletlenül benne volt a tárcsa és az óra is. Ezért kapott három évi börtönt. 1887-ben a kanizsai törvényszék mért rá lopásért 3 és fél évi fegyházat. 1893-ban Pozsegán az apátplébánához tört be, amiért a lepoglavai fegyházban ült hat esztendő.

Társá Wozasek Lajosnak vallja magát, de személyazonosságát igazolni nem tudja. Valószínűleg álnevet használt s ki tudja, nem lappang-e a név alatt valami jeles betörő.

A rendőrség most kutatja, hogy ki ő és merre van hazája; Krizsanicsot ellenben haza toloncoltatta.

Érdekes, hogyan bujkáltak napok óta ezek a gyanus alakok. Gyékényesben adtak egymásnak randevút s együtt Kanizsára utaztak, ahol két napot bevásárlással töltöttek. Nehogy azonban feltűnést keltsenek, Wozasek Kaposvárra utazott, Krizsanics pedig Kanizsán dolgozott és bevárta társát. Kanizsáról rándultak át Zalaegerszegre, ahol utjuk megszakadt.

Cigány Mussolinó.

Sajátságos nép az a falvak végén tanyázó, kóborló »körtörár« cigány. Nem fog azon se szigor, se üldözés, se tanítás. Dolgozni nem tanul meg soha; lopásból koldulásból él; kegyetlen, vakmerő és ravasz. Kijátsza a hatóságot, megcsal, meglöp mindenkit, akihez hozzáférkőzik, csak a saját fajtáját nem, amelyet az igazi veszedelem pillanataiban el nem hagy, védelmez, rejteget.

Erkölcseről, a szó nemesebb értelmében, fogalmuk sincs. Aki sokat ült a fegyházban, akit sokszor meglövöldöztek a csendőrök, az hős, az vezér, az tisztelet tárgya.

Ilyen ismert hőse volt öt vármegye cigány tanyáinak Kolompár Vajda Ferkó, a Ripacs. Valamelyik Sopronmegyei falu végén látta meg a napvilágot, mert sopronmegyei illetőségű volt, oda tolonczolták haza ifjabb korában, ha valamit vétett. A Ripacs vadabb természetű ember volt a legvadabb cigánynál. Arcát megverte a ragya; fekete bőrét esónél egyéb viz soha sem érte; bozontos hajába beleragadt a bogáncs, ritkás szakállá fésűt soha sem látott. Pizskos, rongyos alak. De izmai olyanok, mint az acél; teste fürge mint a gyík; minden érzéke tulfinom. Szemeiben benn ül a ravaszság, vadság és minden gonosz indulat.

Már kora ifjúságától hozzá szokott a folytonos üldöztetéshez. Ezért szemei a sötétben is látnak, egy kilométerről meghallja a csendőrök lépését s úgy el tud rejtőzni a legkisebb bokor mellett, hogy a legjobb szem sem veszi észre.

A Ripacs a vad ős ember typusa, aki nem tudja megszokni a társas életet.

Ezelőtt 14 esztendővel rablás miatt tíz évre elítélték. Mikor büntetését kiállotta, szövetkezett másik három cigánynyal és raboltak, loptak. A revolvért meztelen derekára kötve hozozta pizskos inge alatt és ha valaki utjába állott, nem sokat teketóriázott vele. Néhány embert már megsebzett, egy molnárt pedig Sopronmegyében agyonlőtt.

A Ripacs hírét nevének nemcsak a cigány sátrak lakói, hanem a csendőrök is ismerték. Ezért a cigány nappal nem is járt az emberek közé. Az erdőben bujkált s csak éjszakának idején látogatott el egyik másik cigánytanyára, de ott sem hált a sátorban, hanem távolabb huzódott meg, hogy akadály nélkül menekülhessen.

Rövid idő alatt Kolompár Vajda Ferkó Ripacs annyi betörést követett el, hogy hosszú sor volna mind elmondani. Zalára is esik öt-hat eset. Lendva, Hosszafaluban negyedmagával betört egy házba. Beszározták az ablakot, hogy ne csörögjenek az üvegdarabok s úgy másztak be az ablakon. Szentgyörgyvölgyön szintén betörést követett el. Körmenden Tegyei Lajos kir. közjegyző nyaralóját törték fel s elvittek minden megmozdíthatót. A Ripacs két társa rajta vesztett egy alsólendvai betörésen. Most a zalaegerszegi fogházban hűsölnek. A vezér azonban mindig elmenekült. Csodálatos ügyes volt s úgy futott, hogy azt emberfia uton nem érthette. Körmenden üldözés közben egy farakásra menekült fel és mikor nagy néptömeg verődött össze, lehányta magáról minden ruháját, a tömeg közé ugrott, ahová a csendőrök nem léhettek utána s elszaladt. Egyszer már a zalaegerszegi csendőrök el is esipték és megbilincselve kísérték be. Akkor a csendőrök kapuja elől ugrott meg s úgy elfutott, hogy egy pillanat alatt noyma vészett.

E hó 10-én másodmagával betört a kisnyomi koresmároshoz. Az éjjeli őrk rajtuk ütöttek s a két cigány menekült. Ripacs hátralőtt s a golyó társának a czombjába furódott. Ripacs valahol az erdőbe vette magát, társa pedig lejött Egervárig, ahol Gábriel zalaegerszegi őrsparancsnok elfogta. Ettől tudta meg a csendőr-

ség, hogy Ripacs Nekeresdre készül. Lesbe álltak, de hiába. A cigány nem mutatkozott.

A mult szerdán éjjel azután itt hagyta a névjegyét a vakmerő cigány. A város kellő közepén, holdvilágos éjjelen betört — öcsese társaságában — Grünwald Lajos gabonakereskedő irodájába. Az ablakot besározták és úgy nyomta be. Az ablaktáblát kifeszítette és bemászott a szobába. Grünwaldék figyelmesek lettek s az ajtó nyitásával okozott zajtól a betörő megugrott. Ugyanezen éjszakán betörést kíséreltek meg Neubrunn zálogház tulajdonosnál is; Faragó Béla gyárába be is törtek s onnét egy kabátot magukkal vittek.

A sárral való dolgozás azonnal Ripacs kezére vallott.

A bandita visszalopódzott a nekeresdi cigánytanyára s öcsesének szeretőjét, Forgács Hélát megszöktetve, egy cigány gyerek társaságában elmenekült Nagyutas felé. A nagyutasi hegyben feltörték egy pincét s egy kis enivalóval elmenekültek a botfai hegyre. Ott természetesen szintén feltörték egy hajlékot s nem messze a pincétől tüzet raktak, melegedtek, hordták ki a bort a pincéből. A hajlék gazdája éppen ott érte a cigányokat. A Ripacs még évődött is vele. A bort kiöntötte a kanesóból, mert rettenetes rosznak találta s a korsót visszaadta a gazdának.

Ezután a jeles társaság nekivágott a pölöskei erdőnek, ahonnan csak a cigánygyerek járt ki enni-inni valóért.

A sőtörri csendőrök egy járőre figyelmesé lett az erdőben pilácsoló tüzre s rajtuk ütött a melegdő cigányokon. A társaság futásnak eredt. A csendőrök az ifjabb Kolompárt meg is lötték, de a két férfi elmenekült Pacsa felé, a leány és a fiu azonban foglyul esett.

Csütörtökön éjjel már a paesai csendőrök nyomozták Ripacsot. Neszét vették, hogy a paesai cigánytanyán akar meghuzódni. Éjjel, maguk mellé vettek husz földművest, meglepték a tanyát, körülvették a sátrakat. Alig neszelték fel az alvó cigányok, az egyik sátorból kisorranik egy alak s futásnak ered. Amint a csendőr nyomába ért, visszafordult és rálőtt. Pocak József paesai legény átnyalabolta a rugkapáló cigányt s lerántotta a földre. Ripacs még egyszer kisütötte a revolverét s a golyó közvetlen közelből az őt leteperő ember vállába furódott. De a cigány már nem tudott menekülni; lefűlelték s még dulakodás közben a fejét is bevették. Elszedték tőle a revolvért, s a nagy zaesko patront és megvasalva bevitték Pacsára. A cigány Forgács Ferencnek mondta magát; sehogy sem akarta elismerni, hogy ő a híres Ripacs. Csak mikor behozták Egerszegre és Gábriel őrmester, aki különben a cigányok ezen jeleseit legjobban ismeri, elmondta a genalógiáját, akkor vallotta be, hogy bizony ő az, akit keresnek. A cigány fején jókora seb van; egyre nyög, beszélni nem akar. El van keseredve; tudja, hogy most már jobban vigyáznak rá.

Az ifjabb Kolompár, bátyja jelentése szerint, önként fog jelentkezni, mert kezéről egypár ujat elvitt a golyó, magára is maradt, nem tud már működni.

A bünjeleknek egész halmaza került meg. Előkerült a Faragó gyárából elvitt kabát, a körmendi és egyéb számtalan lopásból származó sok tárgy.

A Ripacsra pedig ráteszi kezét a törvény s egy ideig nem fog betörni, az bizonyos.

A Ripacsot pénteken este kísérték a rendőrségre, ahol csendőrök őrzik. A nekeresdi cigánytanya összes népe ott kucorgott a kapitányság épülete előtt, hogy megláthassa a hőst, aki valamikor legendás alakja lesz a vándorló cigányoknak.

Soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

I.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a vonalai részére szükséges 2.500 drb. elsőrendű fenyőtalpfa, 600.000 " II. " tölgy vagy bükkalpfa, 440.000 " II. " tölgy vagy bükkalpfa, 2.300 köbméter tölgy váltó- és külön talpfa szállítására hirdet pályázatot.

A részletes föltételeket magában foglaló ajánlati fölhívás kamaránknál is megtekinthető.

Az ajánlatok f. évi február hó 12-ikéig nyújtandók be.

II.

Schulher Károly szegedi könyvkiadó-cég kiadta jó magyar fordításban Roscher: Az ipar és kereskedelem története és elmélete című munkáját, a hazai viszonyoknak megfelelő jegyzetekkel ellátva.

E munkának magyar nyelven való elterjedése közgazdaságunk érdekében áll s ezért Roscher magyar nyelvű kiadását az érdekelt köröknek jóindulatu figyelmébe ajánljuk.

Sopron, 1902. évi január hó 16-ikán.

A kerületi kereskedelmi és iparkamara.

Hivatalos-rovat.

Zalaegerszeg város tanácsa értesíti mindazon szállás tulajdonosokat, kiknél 1901 évben átvonuló katonaság elszállásolva volt, hogy a katona beszállásolási díjat bélyeges nyugtára a v. pénztárnál felvehetik.

Zalaegerszeg r. t. város tanácsának 1902. január 22-én tartott ülésében.

Németh Elek
főjegyző.

Várhidy Lajos
polgármester.

H i r e k.

A vármegyházából. A folyó évi február hó 10-én tartandó törvényhatósági bizottsági rendes közgyűlésen felveendő törvényhatósági ügyek közgyűlési tárgyalásának előkészítése végett az állandó választmányi ülés folyó évi február hó 3-án délelőtt 9 órakor Zalaegerszegen, a vármegyház gyűléstermében fog megtartatni.

A vármegyei igazoló választmány f. hó 25-én Hajik István elnök elnöklésével ülést tartott, amelyen tárgyalta a december 23-iki megyebizottsági választásokat. A baksai, hodosáni, szemenei és bellatinci választásokat, melyek szabályosan folytak le s ellenők fellebbezést nem adtak be, továbbá a novai választást, amely ellen felszólalás történt, de a felhozott indokokat nem lehetett figyelembe venni, a bizottság megerősítette s az azokon megválasztott bizottsági tagokat igazoltaknak nyilvánította. A csesztregi és zalazentlászói választásokra nézve érdemleges határozathozatal előtt a bizottság a vizsgálatot elrendelte.

A városi képviselőtestület f. hó 25-én Várhidy Lajos polgármester elnöklésével rendkívüli gyűlést tartott, amelyen tudomásul vette Lónyay József megválasztott számvevőnek, valamint Nagy János kultánácsosnak állásukról való lemondását s utóbbinak sok évi buzgó működéséért jegyzőkönyvileg fejezte ki elismerését. A lemondásfolytán megüresedett két állásnak, valamint az elhalálozás folytán megüresedett másik kultánácsosi állásnak betöltése tárgyában előterjesztést tesz az alispáni hivatalhoz. Sebők Samu főgymn. tanár a városi levéltár rendezését befejezvé, a munkálat felülvizsgálása s a teljesített munka után megállapítandó tiszteletdíj nagyságára javaslattal végett a közgyűlés a polgármester elnökle alatt dr. Csák Károly, Lányi Kálmán, Udvardy Ignác képviselőket, Németh Elek főjegyzőt, mint levéltárnokot küldötte ki, mely bizottságba a szerződés értelmében a munkálatot végzett tanár dr. Czinder István, dr. Grünvald Samu képviselőket és dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelőt jelelte ki. A képviselőtestület a székesfehérvári szini kerületbe 1902. virágvasárnaptól három évre terjedőleg belépését elhatározta. Vágó János bérlő kérelmére az Arany Bányai alatti boltot május 1-től a város bérbe adja azzal, hogy amennyiben az eddigi bér nem

igértetnek be, a különbözetet a jelenlegi bérlő tartozik fizetni. Kéner Dániel zalaegerszegi lakos mind két felebbezésének a közgyűlés helyét adott.

Előléptetés. Az igazságügymin. Sztaniszlavszky Adolf zalaegerszegi kir. törvényszéki elnököt, a VI. fizetési osztály első fokozatába léptette elő. A kir. bíróságok tagjai a köztisztviselői állás elnök előléptetését társasvaesorával ünnepelték meg.

A vármegyei főpénztárnoki állás Marton László nyugdíjazásával megüresedvén, az a legközelebbi közgyűlésen fog választás által betölteni. A főpénztárnoki állásra Vidóczy Pál eddigi alpenztárnos, ennek helyére pedig Záborszky József közgazdász kiadó, Lónyay József v. m. irnok és Farkas Lajos pályáznak.

Ritka törvényszéki határozat, melyben az érdekelt felek mindannyian örömmel nyugosznak meg. Nyent hozott a múlt héten a zalaegerszegi kir. törvényszék, midőn elhatározta, hogy a VI-ik fizetési osztály első fokozatába előléptett, közszereketben álló elnökének ünneplésére társasvaesorát rendez.

A határozatot nyomban követte a végrehajtás és f. hó 18-án este 8 órakor az „Arany Bányá” kis termében csaknem teljes számmal összegyűlt a törvényszék, járásbíróság és kir. ügyészség.

De nem csak a bírák valának jelen, hanem, hogy az „ülés” „teljes” és a bíróság a szó legkedvesebb értelmében „társas bíróság” legyen, elhozták kedves feleségeiket, kik meggyőzték a szemlélt arról, hogy a bírói pályán sok szépet lehet látni. S e „bírói kar” mellé, melynek nem diplomás, de bizonyára diplomatikusabb tagjai: Sztaniszlavszky Adolfné, Dr. Fritz Józsefné, Rutich Sándorné, Szirmay Béláné, Szalay Lászlóné, Rohonczy Istvánné, Sperlágh Gézáné, és Hutás Józsefné (összletszámi rangsor) voltak; a „segéd-személyzet” is szaporitva lett néhány bájos taggal, mert a feles számban levő legények „ügybuzgóság”-ának rokonság „jogaimén” sikerült a társaságba vonni Mayer Stefi, Rutich Margit, Isoó Mariska, Isoó Viola és Fritz Paula kisasszonyokat is.

A vacsora nem soká tartott, mert alig hangzott el Dr. Fritz Józsefné az ünneplé elnökre, az elnöknek a jelenlevő hölgyekre, majd Sperlágh Géza új törvényszéki bíróra mondott magvas és szellemes felköszöntőjük, a nyugtalan fiatalság már is tánára perdült, s »fáradhatlan« szorgalommal táncoltatta a tánára kész hölgyeket mind addig, míg reggel hat óra felé »az idő előrehaladottsága miatt« félbe nem kellett szakítani a kitűnően sikerült mulatságot.

A négyest annyi pár táncolta, a hány hölgy volt jelen.

Az érdem jutalma. A földhitelintézet által alapított jutalmakból az első, 600 koronás jutalmat — mint annak idején megírtuk — a községi falkola kezelés körül szerzett érdemeinek elismerésül a kiküldött bizottság Borteleky Károly szentandrászi tanítónak ítélte oda. A jutalmat a kitüntetett tanítónak f. hó 21-én adta át dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, vármegyei tanfelügyelő, az iskolaszéki tagok és községi előjáróság és szép számú érdeklődő közönség jelenlétében.

Iparhatósági megbizottak városunkban az 1902-ik évre: Boschán Ödön, Számek Adolf, Ekler József, Bence György, Hunyady Sándor, Fürst Samu, Garai Lipót, Kis Károly, Kaszás Kálmán, Medvéssy Gyula, Morandini Tamás, Stefanecz József, Varga György, Farkas Lajos hentes, Buday Károly, Németh Gábor, Berger Miksa, Preszler Gyula, Horváth Ferenc, Baly Béla. — Az iparhatósági megbizottak alakuló ülésükön elnökké Morandini Tamást, jegyzővé Számek Adolfot választották meg egyhangulag. A műhelyek megvizsgálására megválasztottak: az első kerületben: Buday Károly, Németh Gábor, Farkas Lajos, Preszler Gyula; a második kerületben: Bence György, Hunyady Sándor, Ekler József, Kaszás Kálmán; a harmadik kerületben: Garai Lipót, Kis Károly, Fürst Samu, Medvéssy Gyula, Varga György, Berger Miksa. Iskola látogatók megválasztottak: Boschán Ödön, Berger Miksa, Számek Adolf, Baly Béla, Horváth Ferenc. — A malmok és gyárak megvizsgálásával megbizottak: Morandini Tamás, Varga György, Baly Béla, Stefanecz József. — Az iparajstromok megvizsgálásával megbizottak: Bence György, Medvéssy Gyula, Preszler Gyula, Boschán Ödön.

A csáktornyai önkéntes tüzoltó egyesület évi rendes közgyűlését Nusy Mátyás egyesületi elnök elnökléte alatt tartotta, aki üdvözölte a szép számban megjelent tagokat. Az évi elnöki jelentés beszámolt híven és részletesen az egyesület 26-ik évi működéséről. Majd felolvasták a csapatparancsnokság jelentését s a csapat körében az év folytán előfordult eseményekről. — Ezután felolvasták a számvizsgáló bizottság jelentését, mely szerint az évi bevétel 740 K, a kiadás 1.017 K 19 f volt, takarékpénztárban elhelyezett vagyona egyletnek 1.506 K 60 f. A közgyűlés a számvizsgáló bizottság jelentésének elfogadása mellett a mintaszervelet vezetett számadásért — a felmentvény megadásával — Deák József egyesületi pénztárnosnak köszönetét és elismerését fejezi ki. — Az 1902-ik évi költségvetést 760 K bevétel, 861 K 25 f kiadással s így 101 K 25 f hiánnyal irányozták elő, mely hiányt az egyesületnek takarékpénztáráról kezelt vagyona-ból fedezik. — Az egyesület segélyalapjának vagyona a bemutatott számadás szerint 8.575 korona 32 fillért tesz ki. — Majd bemutatták az egyesület vagyonáról, felszereléséről a múlt évi december végén felvett leltárt, mely 28.056 K egyleti vagyont tüntet fel, amit örömmel vettek tudomásul. — Felolvasták Deák József pénztárnosnak levelét, mely szerint — tekintettel agg korára — pénztárnosi állásáról lemond. A közgyűlés sajnálattal vette tudomásul a lemondást s tekintettel az egyesület körül 27 éven keresztül kifejtett ügybuzgó munkásságára, ezt tiszteletbeli pénztárossá, míg a lemondás következtében megüresedett pénztárnosi állásra egyhangulag Benedikt Béla egyleti tagot választották meg.

A honvéd lovasság összevonása. A honvédelmi miniszterium kebelében nagyfontosságú reform tervével foglalkoznak, melynek kiváló a katonai fontossága, de ezenkívül egyéb lényeges közérdeket is érint. A tervzet lényege az, hogy az országban szétszórtva elhelyezett honvédlóvasság az ezred törzsével, területi beosztás tekintetében is, közelebbi kapcsolatba hozassék. Ránk nézve azért fontos ez a kérdés, mert hír szerint a Zalaegerszegen állomásozó honvédbuszárosztályt Pápához közelebb fekvő helyre — talán Sárvárra vagy Kiscellbe — viszik, Zalaegerszeg pedig gyalogtságot kapna. Természetes, hogy ez az ügy hivatalos formában még nem lett eldöntve, de a hír nem valószínűtlen.

Zalavármegye ipartanácsába a soproni kereskedelmi- és iparkamara az 1902-ik évre Fangler Mihály és Sipos Jánost rendes tagokul, Fischer Lászlót és Juhász Józsefet póttagokul választotta legutóbbi közös ülésén.

Segélyezés. A soproni kereskedelmi- és iparkamara a zalaegerszegi kereskedő tanonciskola segélyezésére az 1901—2-ik iskolai évre 100 koronát szavazott meg.

A zalaegerszegi iparos ifjuság önképző egylete f. hó 19-én tartotta szavalással egybekötött táncestélyét kis számú közönség részvétele mellett. A jelen volt közönség élvezettel hallgatta a műsor minden egyes pontját s arról szerzett meggyőződést, hogy az ifjuság helyes vezetés mellett szép haladást tesz az önképzés terén. A műsor „A mézes hetek után” című egy felvonásos vígjátékkal kezdődött, melyben Mizory Béla és Pauscha Szidike közmegelegedésre játszottak; ezt követte Pál József sikerült szavalata, majd Göndöcs Irénkének mély érzéssel és nagy gyakorlatossággal előadott monologja; Práger Ödön közetszést aratott előadott monologjával; Jakabfy János jól szavalt a »Honvédek sírja felett« című verset; Lendl Gyula »Tót táncmester« monologjával általános derűtségben tartotta a közönséget; a műsor záróaként képezte »Egy baleset« című párjelenet, amelyet Janzó Erzsike és Krepli József sikerrrel játszottak. A műsor befejeztével kezdődött a tánc, mely reggelig eltartott. A mulatság, mint értesülünk, deféitell záródott a gyér látogatottság miatt, pedig az iparos ifjuság komoly és öntudatos munkássága a közönség részéről több méltánylást érdemelne. — Felülfizettek: özv. Handler Istvánné Szentgothárd, dr. Kaszter Ödön, Klein Jakab, Zalaegerszegi ipartestület 4—4 korona; Udvardy Ignác, Krosetz Gyula, Veisz Ármin 2 korona 40 fillér, Szalóky Géza, Bódy József, dr. Strausz Sándor, Gombás István, ifj. Suffenhauer Frigyes, Hajmási Imre, Papp Alajos, Dömötör Sándor, 2—2 korona; Bence György, Vörös Gyula, Dergáts Károly, Unger Antal, Lendl Gyula, Illés Elek, Göndöcs

Antalné 1—1 koronát; N. N. Lakatos István, Kovács István, Varga György, Lusker János 80—80 fillér, Kovács László, Lóvi Gyula, Lóvi Ignác, Lendvay László, Ekler Sándor, N. N., Reizinger Rudolf, Tuczay János, Göndöcs Antal, Bali Béla 40—40 fillér; Hollósi György, N. N. 20—20 fillér. A felülfizetőknek ez uton mond halás köszönetet az elnökség.

A kereskedő ifjak bangversenye lapunk zárta-kor megkezdődött. A közönség megtöltötte az „Arany Bányá” termét. A programban változás állott be, amennyiben Bojár Teruska helyett Margó Zelma jött le, aki Lady Halyrood belépőjét, a „Póstás fiu”-ból cuplékat és magyar dalokat énekel. Részletes tudósítást a jövő számban adunk.

Évi rendes közgyűlését a Zalaegerszegi nőegylet f. hó 27-én délután 2 órakor tartja az izraelita hitközség tanácstermében.

Engedély országos vásár tartására. Tóth-Szent-Márton község a jelenlegi két országos vásárnak kivül még két új országos vásárnak engedélyezése, Sajtör pedig négy országos állatvásár engedélyezése iránt nyújtott be kérvényt a kereskedelemügyi miniszterhez, aki mind két kérvényt véleményezés végett megküldte a soproni kereskedelmi és iparkamarának, mely legutóbbi közös ülésén tárgyalta mindkét község kérvényét s részletes megindokolás alapján mind két község kérelmének elutasítását hozza javaslatba.

Sümegeh nagyközség vásárl helypénzszedési díjszabályzatát a kereskedelemügyi miniszter véleményezés végett megküldte a soproni kereskedelmi és iparkamarának, mely legutóbbi gyűlésén tárgyalta az új díjszabályzatot s azt egész terjedelmében jóváhagyásra ajánlja; mert mérsékelt díjtételeket tartalmaz és szorosan alkalmazkodik ahhoz a normális díjszabáshoz, amelyet Zalavármegye számos, vásárjogosult községe már elfogadott s így az új díjszabályzat tulajdonképen a már meglevő díjszabályzatok egyöntetűségét célozza.

Eljegyzések. Unger Antal, zalaegerszegi nyomdatulajdonos, a »Zalamegye Zalavármegyei Hirlap« nyomdása eljegyezte Ambrus Karolin kisasszonyt, Ambrus Mihály körmendi nyug. tanító leányát. — Sági János keszthelyi telekkönyvvezető, a »Keszthelyi Hirlap« agilis munkatársa eljegyezte Tóth Juliska kisasszonyt Kaposvárról. — Rohrer Ferenc, a Ganz-gyár pénztárnoka eljegyezte Rác Gizella kisasszonyt, néhai dr. Rác Antal nagykanizsai városi orvos leányát.

Menyecske bál. A Nagykanizsai Izr. Jótékony Nőegylet 1902. évi február hó 1-én az »Arany Szarvas« szálloda disztermében szegény alapja javára nemzetközi menyecske bált rendez. Este 9 $\frac{1}{2}$ órakor jelmez diszfelvonulás egykoru palotással, nemzeti jelmezben. Ezt követi a szépségpálma odaitétele titkos szavazás alapján.

Phylloxera zárlat. Vármegyénk területén Szécsi sziget és Sajtör község szőlőiben a phylloxera jelenléte megállapítván, nevezett községek határait a földművelésügyi miniszter zár alá helyezte.

Az orvvadászok. Néha napján a paraszt emberben is fellobbanik a vadászszennvedély, de talán erősebb ennél a vadpescenyére való vágyakozás. Hiába minden szigor, minden ellenőrzés, az orvvadászokat nem sikerül soha teljesen kiirtani. Vannak községek, ahol apáról fiúra marad ez a mesterség; nagy raffiniériával rejtegetik a puskát pincében, padláson s dacolva veszélylyel, időjárással, törvénnyel, folyton fizik az orvvadászatot. A múlt hónap vége felé is a herceg Hohenlohe Krisztián tulajdonát képező csehi erdőben két szarvast ejtettek el. Karácsony előtt néhány nappal lőtt le egy parasztember egy hatalmas bikát, Sylveszter estén pedig a kerülők három embert ugrasztottak ki az erdőből. A csendőség sokáig nyomozott, míg kiderítette, hogy a szerencsés vadász Zsoldos János csehii lakos volt, akit elárult az az egy tarisznya hus, amit ipának Szécsiszigetre szállított. A Sylveszter esti vadászok pedig Süle János, Csiszár Nedelko István és Kovács István csehii lakosok voltak, akikről azután a fegyvereket el is kobozták.

A mulatság vége. Bekk György dömeföldi és Polák Lajos alsólendvai lakosoknak közös présházuk volt a szécsiszigeti határban levő Kis hegyen. Polák pincéje üres volt, szivességből helyet adott tehát Eizner Nándor pákai lakos borának. A minap Eizner és Bekk vendégeket

hívtak a hegyre, hust sütöttek és jól bekapacitáltak. Kiürült azonban a kanesó és Eizner egy szövénnyel indult a pincébe. Amint az ereszt alatt botorkált, meggyuladt az alacsony szalmafedel s a közös hajlék porrá égett. A kár 700 koronára rug. Eizner annyira megrémült, hogy haza szaladt.

Aki három századot ért. Tóth György (mácsikos) öreg kályharakó Zalaegerszeg legöregebb embere esütörtökön tért meg az Urhoz. Tóth György 1799-ben született Zalaegerszegen s itt élt 103 évet; az Isten megadta neki azt a ritka kegyelmet, hogy unokáinak dédunokáit is a térdein ringatta.

Sport. A múlt héten Clement Lipót igriceai birtokán sikerült vadászat volt, amelyen 56 nyúl, 14 fácán és 2 róka került terítékre. A Skublies Károly boeföldi, esatári és sárhidai vadászterületén két napig tartott a vadászat. A zsákmány 108 nyúl, 45 fácán s egy róka lett.

Tetten ért tolvaj. Kálmán Ferenc tilaji lakós egy esendes éjszakán elment Nemesszerre lopni. Be is tört egy kamara ajtót, de tetten érték s a község előljárósága azonnal lecsukatta.

Sok pecsenye. Szentandrásan ugyancsak sok pecsenyének valót szedett össze 18-án éjjel valami élelmes tolvaj. Pethőktől 3 kövér ludat, Nagy Mihály portájáról 3 kacsát, Király Lajoséktól 3 ludat loptak el egy és ugyanazon éjszakán. A tolvajnak hire pora sincs.

Két sulyok. Bockó Pál és Kulesár Pál a novai erdőn dolgoztak. A famunkásnak fontos szerszáma a sulyok, meg is becsüli mindenki a magáét. Jó sulyokkal dolgozott Szabó Márton szécsiszigeti munkás. Megirigyelték a jó szerszámot Bockó és Kulesár, egy őrizetlen pillanatban elemelték. Mikor pedig Szabó visszakövetelte igaz portékáját, jól rá is huzogattak a sulyok nyelével. De Bockóéknak még egy sulyok kellett. Kölesön kértek tehát egyet Pörzse István mikesfai munkástól, de mikor visszaadásra került volna a dolog, letagadták a sulykot. Elmentek a csendőrökhöz. Bockó és Kulesár tagadtak mindent, azt állítván, hogy maguk csinálták a két szerszámot, jó száraz bükkfából. A csendőrök azonban konstataáltak, hogy a sulykok jó kemény gyertyánfából valók, mire a két szakértő famunkás nem tagadott többé. A két sulyok megért a novai erdőn egy pipa dohányt, mégis mekkora jogvita lesz az esetből.

Gyujtogató gyermekek. Novában elégett három pince, három lakóház, sok takarmány és élelmiszer. A kár 2200 K. A tűz úgy keletkezett, hogy Hoffer József 12 éves és Hoffer István 7 éves fiuk Paizs Zsigmond pinczéje végében tüzet raktak, arra szalmát dobáltak s mikor látták, hogy a láng a tetőbe is belekap, elszaladtak.

Voszedelmes cigány. A nekeresdi major melletti cigánytanya sokszor lát vendégül olyan fajrokont, akinek oka vagyona a társaságot kerülni. Ezek a vendégek azonban nappal inkább a szomszédos erdőben bujkálnak, mert a cigánysátrakat most már éber figyelemmel kísérik. Egy ilyen lappongó vendéget csipett meg a napokban az egervári erdőben a nekeresdi cigányok patrónusa, Gábrriel zalaegerszegi csendőrőrmester. A lappongó cigány Forgács Péter névre hallgat s miután czombjában egy forgópisztolyból származó golyó által okozott friss lövés van, jelenleg tétlenségre van kárhóztatva. Ezt a sebet Forgács 10-én éjjel kapta Kisunyomban (Vasmege), ahol Kolompár Ripacs Ferkó társaságában Deutsch Mórchoz betört. A betörőkön rajta ütöttek s futni kényszerültek. Hogy az éjjeli öröket elriaszassa s Ripacs hátra lött véletlenül Forgácsot találta, de a kemény cigány Kisunyomból mégis Nekeresdig gyalog, ahová már 10-én d. u. meg is érkezett.

Ez is becsületsértés. Bogdán Mátyásné és Török Gyuláné alsólendvai hegyi lakósok, mint aféle jó szomszédok, folyton pertekedtek. Ez-ideig még csak szóval győzték, de múlt napokban Bogdáné olyan sértést követett el Törökknél, amely már tetteles megtorlást kívánt. Azt merte mondani Törökknének, hogy „lutránus, falkörmöző”. Törökkné botot ragadott és úgy elverte ellenfelét, hogy az egy hétig feküdt.

Az egészségügyi biztos ur. E hó 14-én d. u. egy urasan öltözött ismeretlen ember jelent meg Karos község bírájánál és bemutatva magát, hogy ő Somogyi István miniszteri kiküldött egészségügyi biztos. Elkérdezősködött a bírótól a község közegészségügyi és közrendészeti viszonyairól, mivelhogy ő azért van Zalaegerszegről kiküldve,

hogy a rendeletek betartását ellenőrizze. Azután megelégedését fejezte ki a felett, hogy a község rendben van, a vizsgálatot nem is ejtette meg, ellenben a bírótól két korona rapidíjat bevasalt és községi előfogaton Kisradára utazott. Ugyanez a jelenet ismétlődött Kisradán, ahol napidíj fejében 3 koronát és Garabonczon, ahol 3 korona 60 fillért vágott zsebre az egészségügyi biztos ur. Azután pedig eltűnt az ismeretlen ismeretlen utjain.

A sátoros cigányok. Ennek az érdekes és a kultúra előtt meg nem hajló népnek ma már csak Spanyolország és Magyarország az Eldorádója. Nálunk már azonban annyira még a sátoros cigány is megmagyarosodott, hogy valamennyinek magyaros hangzásu neve van, de azért, a cigányos jelzőt, amely rendesen a törzs neve, vagy valamely tulajdonság kifejezője, el nem hagyja. Egy kis cigány karaván névjegyzékét szedtük össze, egy család tagjai mind, ismerős alakok is, mert csaknem valamennyi itt lakik Nekeresden. Ime a névsor: Forgács János Gyula Tuba, Lakatos Naca Vrana, Kolompár Mária Phábaj, Forgács Treszka Rupa, Forgács Nanica Zerfi, Görbe Pap Muki, másképp Sztojko Mihály, Pollák Ignác Ferkina, Vesó, Tinika, Kolompár Pepi Thuvaszlo.

A füstös konyha. Rezsonya Ferenc tükészeri lakós házában nem volt kémény, a konyhában nyílt tűzhelyen főzött az asszony s a füst ott gomolygott ki az ajtón, vagy a háztetőn. A gazda megakart menteni a feleségét a szemet rágó füsttől s a konyha padlásdeszkáján egy négyszögletes lyukat vágott. A padlás tele volt szénával. A múlt héten a tűzhelyen lobogó lángból kipattogó szikrától tüzet fogott a széna s a ház porrá égett.

Leányrablás. Elraboltak egy leányt az apjától, de a leány maga is szívesen ment. Ósrégi szokás a sátoros cigányoknál, hogy a leányt az apa pénzért, ajándékért adja el a szerelmes legénynek. Ha nincs pénz, nincs lakodalom. De a szerelem minden akadályt legyőz, még az apa birvágyát is. Forgács Lajos Nangó nekeresdi cigány Héla nevű leányára is szemet vetett egy Faraó ivadék, de az apa nem akart a házasságba egyezni, mert keveselte az árt. Kolompár Vajda József Mómi és fivére ifjabb Kolompár Vajda József Mómi, akik különben közveszélyes, fegyverrel járó kőborcigányok, megszóktették tehát a szép Hélat, akivel együtt eltűntek a nagy világba. Hiába siránkozott utánuk a nekeresdi cigánytanya népe, nem tudott rájuk akadni. A csendőrség talán szerencsésebb lesz, mert annak is van a két Kolompárral még némi elintézni való dolga. A leányszóktatók nem akartak élelem nélkül utnak eredni, feltörték tehát Kacor Mihály nagykutasi lakós hegyi hajlékát s ami enni, inni valót találtak, magukkal vitték.

A hős szerelmes. Holcer Mihály zalaegerszegi lakosnál szolgált egy Kerkai Anna nevű eseléd-leányzó, aki Toplak György besenyői lakosnak volt a szíve hályványa. A szerelmesek valami fölött összeversztek, amint már szerelmesek közt szokás. Ezért a duzzogó leány nem nyitott ajtót a türelmetlenül zörgető szeladonnak. Toplak tehát nekivetette széles vállait az ajtónak, amely reccogva ropogva törött össze, nagy rémületére a házbelleknek, akik zsványokat gyanítottak a portán. Toplak megugrott, de másnap megcsipték.

Hűtlen barát. Szomi Ferenc alsólendvai szolgalegénynek a ládájából ellopták 22 K megtakarított pénzét. A nyáron szintugy járt a szegény szolga; akkor is elloptak tőle 18 koronát. Pedig a láda kulcsát a szalmazsákjában rejtegette. A nyáron nem is panaszkodott másnak, mint egyetlen barátjának, Vörös Istvánnak, aki vele együtt szolgált. Mikor pénzének másodsor is lába kelt s Vörös István a lopás után sokat mulatott, gyanuba fogta a hűtlen barátot, akit le is tartóztattak.

Végzetes diszlövés. Vasárnap lakodalom volt Porszombaton. A násznépet vivő kocsi vig muzsikaszóval robogtak végig az utca, a vőfények egyre-másra lövöldöztek rozsdás pisztolyaikkal. A lakodalmas nép elé kiszaladt a falu apraja, nagyja. A kovács műhely előtt több lövés dördült el s egy 4 éves kis fiu, Füzesi Károly hang nélkül rogyott össze. A gyermek testébe több vasdarab fúródott. A lövést nem a lakodalmas kocsi tették, hanem a kovács-műhely mellett süttött el egy pisztolyt Göncz Kálmán kovácssegéd. Göncz együtt segédeskedett Borsos Jánossal, aki még a múlt nyáron maga csinált egy pisztolyt s azt meg is töltötte;

mikor pedig a katonasághoz bevonult, odaajándékozta társának. Göncz Kálmán a lakodalmas nép tiszteletére diszlövést akart tenni s a diszlövés egy ártatlan gyermek életét oltotta ki.

Vásári tolvaj. E hó 20-án Csesztregén országos vásár volt. A tömegben kőborolt Kocsis Jánosné Kovács Anna szilvágyi lakós is, aki mindig a sátorok körül settenkedett. Sikerült is neki Simon Sándor körmendi szabó sátrából egy dolmányt lekasztani, de szerencsétlenségére csak a sátor gazdájára ügyelt s nem vette észre, hogy a kritikus pillanatban a háta mögött állt a csendőr, aki azonnal eleszte.

A papucshős. Dobri János söjtöri lakosnak kardos felesége van, aki kordában tudja tartani az urát. Szüret után is az asszony szemlét tartott a hordók fölött, hogy ellenőrizhesse, mennyi kotyog le gazduram torkán. Dobri azonban szerette a barátságot és sokszor volt a hegyen egy kis eszem-izsom, amikor persze nem kimélték a bort. De az asszony mindezekről nem tudott semmit. Fél a gazda, hogy kinyilik az idő s az asszony kiballag a hegyre és észre veszi a hiányosságát. Nagy fúrfanggal akarta beesapni a feleségét. Nagy panaszkodással elment a csendőrökhöz, mondván, hogy a pince ajtóját felfeszítették s elemeltek egy akó bort. A csendőség azonban megállapította, hogy az ajtót senki sem feszítette fel és Dobri csak azért koholta az esetet, hogy beesapja az anyjukot. Hogy ez mennyire sikerült Dobrinak, nem tudjuk.

Gabonatorlvaj. Sipos Péter söjtöri lakós udvaráról elloptak egy mérő buzát, tőzsomszédjának özv. Gelencsér Mihálynéknak pedig pálinkafőző kunyhóját törték fel s elvittek két zsák árpát és két mérő bükkönymagot. A tettest kinyomozták Lukács Veronika személyében, aki a két zsák árpát Baksa László pajtájában rejtette el. Lukács Veronikának sok az apró baromfija, az eleség pedig kevés. Ezeknek lopta a magot. De a hálátlan tyukok árulták el, mert arról jöttek rá a tolvajra, hogy a tyukok árpát ettek, pedig mindenki tudta, hogy Lukács Veronikának egy szem árpája sincs.

A „Szabad Szó”. Mult számunkban megirtuk, hogy Gutortöldön közkezen forog a „Szabad Szó” szocialista ujság. Ujabb értesülésünk szerint a hatóság ismét 17 példányt kobozott el belőle Gutortöldön.

Enyhe telek. Aktuális téma ez most, mikor január végén barkát hoz a magyarófa és a fák rügye kövére dagad. Az öregek azt mondják, hogy megfordult az idők járása, nincs hó, nincs farsangi szánut s ugy mosolyog a tél, mintha holnap már májusra virradnánk. Pedig hát az enyhe telek nálunk nem mennek valami nagy ritkaság számba. Igy pl. 1182-ben február 2-án a fák már gyümölcsessel voltak megrakva; 1186. februárban pedig az alma dió nagyságúra nőtt. 1289. év karácsony és vizkereszt napján nyílt a buzavirág, viola és pipaes, januárban a gyümölcsfa virított, a madarak fészkeltek, februárban pedig a szőlő hajtása nagy volt. 1332-ben vizkeresztkor szántotak; 1397-ben májusban lerattak. 1421-ben a fák márcziusban, a szőlők áprilisban virágoztak s a szőlő június végére teljesen megérett. 1424-ben karácsonykor szabadban nyílt a virág. 1473-ban a fák okt.-ben újra virágoztak és Szentmárton napjára megérett a eseresznye. Enye telek voltak 1530, 1538, 1572 és 1607/8 években, amidőn februárban a késői virágok is kinyíltak. Az 1722-iki tél oly enyhe volt, hogy februárban a vegetáció teljes pompáját kifejtette. 1759. februárban legyek röpködtek; Szentgyörgynapja előtt a füvet lekaszták és kánikulai meleg uralkodott; a szárazságtól a tavak, folyók és kutak kiszáradtak. 1778/79-ben Pál fordulásokor a gyermekek a szabadban fürödtek; Szilágy-megyében a gyümölcs másodsor is megérett, sőt Somlyón némely fa harmadsor is virágozott. 1787-ben december elejéig oly enyhe időjárás uralkodott, hogy a rozs kihányta a fejét; 1788. év január havában szántotak s a fák levelet hoztak. 1790/91. december és január havában vadsalátát, ibolyát és szegfűgombát árultak, s 1792. februárban a bodzafa lombja elég árnyékot adott s az eperfa levele akkora volt, mint egy ezüst kétgarasos. Ez évben a fák május végén másodsor fakadtak ki. 1796-ban januárban sok helyen másodsor almatermést szedtek s az egész hónap oly meleg volt, hogy a méhek röpködtek. Hozzánk közelebb eső időről megemlékezésre méltó, hogy 1898. decemberben Zágábban a cserebogár nem volt ritkaság. (L. B.)

Hősök és hadvezérek. Carlyle mondja egy helyen, hogy a hódítók azok a fajta nagy emberek, akik nélkül legkönnyebben ellenne a világ. Mert egy tudós vagy egy költő a maga kis szobájában ülve, archimedesi pont nélkül is kimozdíthatja a világot helyéből; Spinoza közönyösen csiszolta gyémántjait és üvegjeit, míg az egyház átkait zudította ellene. Michel Angelo, aki a világ legfönségesebb képeit és szobrait festette, négy négyszögméternyi kis szobában lakott, de művei az égig érnek. Shakespere egy rozszant, festetlen asztalon írta Hamletet, talán csakis, hogy pénzt keressen, és az emberiség monarchája lett. De a hódítók nagysága addig tart, a míg kezökből ki nem hull a kard. Az emberi tevékenységnek mindenesetre ez a legbrutálisabb formája s a világtörténetnek igen kevésszer volt igazán szüksége a fegyveres hősré. A tetterőnek különös magasabb fokú díszíti csak a hősokeket, hatásuk különben nem önmagukból való. Egy-egy korban szükség volt rájuk, nyers erők és kegyetlen szenvedélyek összetűzésének megoldásánál. Ilyen volt az a viharos és véres korszak, melynek zajgása a vestfáliai béke idején csendesült le. Ennek a kornak történetét olvashatni a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 149 füzetében. A 12 kötetes nagy munka szerzője dr. Marcali Henrik, egyetemi tanár, ki egyszersmind a VIII. kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona. Füzetenként is kapható 60 fillérré. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII. Üllői ut 18 sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján havi részletfizetésre is.

Magyar remekírók. A Franklin-Társulat nagy irodalmi vállalata, a „Magyar Remekírók” gyűjteménye, mely az utóbbi hetekben az egész hazai sajtó által, mint rendkívüli irodalmi esemény lett ismételtelen üdvözölve, — mint értesülünk — február hó elején indul meg 5 kötetes első sorozatával. Ez első sorozatban a következő kötetek fognak foglaltatni: Arany János munkái I. kötet, sajtó alá rendezte: Riedl Frigyes. Tompa Mihály munkái I. kötet, sajtó alá rendezte: Lévy József. Vörösmarty Mihály munkái I. kötet, sajtó alá rendezte: Gyulay Pál. Garay János munkái, válogatva sajtó alá rendezte: Ferenci Zoltán. Csiky Gergely színművei, válogatva sajtó alá rendezte: Vadnay Károly. Ez az öt kötet megmutatja, a Franklin-Társulatnak milyen becses vállalata ez a Magyar Remekírók gyűjteménye. Mindjárt az első helyen Arany János indul meg szép és az eddigieknél tökéletesebb kiadásban, a mely hogy kifogástalan lesz, arra elég kezeség a szerkesztő Riedl Frigyes neve. Nagyon helyes volt a „Magyar Remekírókat” Arany Jánossal megindítani, mert merőben csonka lenne az ilyen fajta gyűjtemény Arany János nélkül. Voltaképpen nem is szabadna megkínálni a magyar közönséget a magyar remekírók oly gyűjteményével, amelyből Arany János hiányzik. A többi négy kötetnél is konstatalható, hogy mind oly íróknak a műveit tartalmazza, a melyeknek a „Magyar Remekírók” gyűjteményében hiányozniok semmi körülmények közt nem szabad, mert a legbecesebbek közé tartoznak, amit a költői irodalmunk egyáltalán teremtett. Hogy a Franklin-Társulat ezt átértette, azt abból látjuk, hogy a sajtó alá rendezéssel oly nevet bizott meg, mint Gyulay Pál, Lévy József, Vadnay Károly és Ferenci Zoltán. Mindezt összetéve, nagy örömmel adhatunk hírt a Franklin-Társulat emez újabb vállalatáról, melylyel újból beigazolta, hogy méltó arra az előkelő helyre, melyet irodalmi intézeteink között elfoglal. Amint a kiadó, közleményéből látjuk, az egész gyűjtemény 11, ötkötetes sorozatban, vagyis 55 kötetben főt megjelent és pedig évenként két sorozat, vagyis 10 kötet. Az egész munka ára 220 korona, de a Franklin-Társulat lehetővé tette, hogy a munka csekély havi részletekben is be legyen szereshető. Megrendelést elfogad a kiadó és bármely hazai könyvkereskedés.

A tejszövetkezetekről.

A föld népe erősen konservatív; nehezen mozdul; ragaszkodik százados előítéleteihez és szokásaihoz. Az új idők követelményeihez nem akar alkalmazkodni, gazdálkodásának primitív voltát nem látja be és inkább túr, szenved, panaszkodik, semhogy meghallgatná és követné azokat, akik igazán javát akarják, mert a maradisághoz csatlakozik még az uri rend iránt való bizalmatlanság is, amelynek — valljuk meg — jogos alapja vagyon a közel multban.

Ezért nehéz nálunk a népet, a kis gazdák tömegét arra bírni, hogy gazdálkodásának megszokott, improduktív módjával szakítson; de nehéz még azért is, mert a konservatív gondolkodás nemcsak a népben, hanem annak legkövetlenebb vezetőiben, a középbirtokos osztályban is erősen gyökeret vert és példaadással kevesen igyekeznek hatni az apró gazdára.

A magyar parasztság legjobban szereti a szántóföldet, legzavesebben termeli a gabonát. Ez a hajlandósága annyira erős, hogy pl. már a szőlő-

művelést sem szereti másképp, mint amugy mellékesen a gazdaság mellett. Már pedig bebizonyított dolog, hogy a gabonatermelés kisbirtokon a legimproduktívabb művelési ág. A gépek, a szállítási eszközök fejlődése s a nagybirtokosoknak rendelkezésére álló olcsóbb tőke lehetővé teszi, hogy a kisgazdák versenyre kelhessenek a buzagyáraknak nevezhető latifundiumokkal, amelyeknek termelési költségei sokkal kisebbek, mint a kisbirtokosé; a spekuláció kizárja, hogy a világgiacon a kis termelő is érvényesülhessen, hogy az áralakulásra a kisbirtok termelési költségei befolyást gyakorolhassanak. A gabona ára — a mai nagy produkció mellett — mindig a legkisebb termelési költség felé irányul, amely mellett csak Amerika és India óriási mezőin tudják a gabonát haszonnal termelni.

A termelési költségek redukálása egy bizonyos, a gazdasági viszonyok által adott határon túl lehetetlen s ezt a határt hamarabb eléri a kisgazda, mint a latifundium. Mikor a nagybirtokon újabb beruházásokkal, a pénz olcsóbbá váltával, a kisbirtokoknak a népesség szaporodása mellett való elapródásával, a munkabérek leszállásával, a gazdasági technika haladásával még mindig lehet a termelési költségeket redukálni, a kisbirtokon ez már lehetetlen, mert a legkisebb igény, az emberi módon való megélhetés az a legvégső határ, ahol már semmit sem lehet redukálni, se termelési költséget, se munkabért. Már pedig hova tovább oda jutunk, hogy a néhány hold földdel bíró kisgazda, a mai gazdálkodási mód mellett, nem tud megélni birtokának a jövődelméből s a gazdasági cseléd megélhetése biztosítottabb, mint az önálló parasztgazdáé.

Ennek pedig jórészben a buza iránt való előszeretettel az oka. Bebizonyították már számokkal is, hogy a buzagazdaság kisbirtokon csak tengetés s a kisgazda csak az adójára keres. De hát első a »kenyér« s a falusi ember azt hiszi, hogy ha betakarította a kis buzáját, rozsát, biztosítva van minden nyomoruság ellen; ha pedig üres a hombár, feltétlenül éheznie kell.

Változtatni kell a nép gazdálkodási irányán; be kell bizonyítani, hogy a kizárólagos gabona termelés nem neki való s hogy inkább állattenyésztéssel és az eddig csak mellékterményeknek tekintett produktumok előállításával foglalkozzék, amivel jövődelmét emelheti, biztosabbá, egyenletesebbé teheti.

A gazdasági melléktermények értékesítése nálunk rettenetes primitív módon történik. A városokhoz közel fekvő községekben az asszonyok fejükre veszik e vékát, behozzák a városba azt a kis tejet, turót, tojást, gyümölcsöt, szárnyast, amit otthon nélkülözhetnek s eladják néhány garasért a piacon; vagy ha a tyukász végigkiabál a falun, hamarosan utána szaladnak egy pár csirkével.

Az ilyen garasos bevétel azután szépen el is olvad az asszonyok kezében. Marad abból a pálinkás boltban is, meg jut belőle a Pistikának is egy garas ára cukor, a gazdának azonban nem jut belőle semmi. Így azután a tejből, a gyümölcsből, a baromfóból befolyó jövődelem rendszeressé soha sem válik. Az értékesítés annyi mellékes körülménytől van függővé téve, hogy biztos bevételre számítani nem lehet.

Ezen a bajokon csak a szövetekezés segít, amely első sorban bebizonyítja a népnek, hogy van jövődelmezőbb művelési ág a buzatermelésnél, másodsorban az eddig nagy részben elkallódott gazdasági termények értékesítését biztosítja, a nép számára új kereseti forrást biztosít s a gazdálkodást intenzívebbé teszi.

Az ilyen szövetezetek termelőkből és vállalkozókból alakulnak, vagy legalább is a vállalkozók biztosítják az értékesítést.

Ilyen alapon szervezik nálunk a tejszövetkezeteket, amelyek felállításán már hetek óta fáradozik Voigth Ede, a vármegyei gazdasági egyesület titkára és az Alfa separator társaság kiküldöttje. Miután ez a kérdés reánk nézve nagy fontossággal bír, a tejszövetkezetek kérdésével, azok szervezetével bővebben foglalkozunk.

Legelőször is fájdalommal konstataljuk, hogy a kisgazdák nem valami nagy lelkesedéssel alakulnak szövetezetekké. Sokkal könnyebb volt tiz szövetezetet boltot és hitelszövetkezetet felállítani, mint egy tejszövetkezetet létrehozni. Persze a boltok és hitelszövetkezetek tetszetős és népszerű jelszavak alatt indultak; az alapításba politikai és egyéb mellékzú motívumok is bele-

játszottak, míg a tejszövetkezetek csak gazdasági célú akarnak szolgálni, senkinek sem ártnak, mellékes céljuk nincs. Pedig ezek igazán alkalmasak arra, hogy a nemzeti jövődelmet fokozzák; a nép számára új jövődelmi forrást nyissanak meg.

A vaj Magyarországnak ma már jelentékeny kiviteli cikke. 1900-ban pl. 246 tejszövetkezet 45.934 tagja 49.436.794 liter tejet adott el, amelyből 1.193.633 kilogramm vaj állított elő s ebből 4.285.359 korona bevétele volt az országnak a külföldtől.

Az egész nemzet gazdasági érdekeit szolgálja az, aki falvaink kisgazdait tejszövetkezetek alakítására ösztönzi. Ezek a szövetezetek csekély áldozattal s oly könnyen alakíthatók, oly kevés kötelezettséget és kockázatot rónak tagjaikra, másrésztől oly nagy, állandó és biztos jövődelmet hozhatnak az egyes községeknek, hogy azok szervezése elől józan észszel elzárkózni nem lehet. A szervezetet és tejértékesítést a következőkben ismertetjük.

Az országban van négy vajtermelési központ: Veszprémben, Dombóváron, Szabadkán és Temesváron. Ezek vállalkozók kezében vannak, de a földművelési miniszterium ellenőrzése alatt állnak. Az egyes tejszövetkezetek, mint tejszín-állomások, ezekhez a központokhoz csatlakoznak.

Ha most már pl. egy községben megalakul a szövetezet 100 tehénnel, a vajtermelési központ szerződést köt a szövetezettel, hogy 10 évig a bármely mennyiségben termelt és beszolgáltott tejszint, a zsirtartalom után kilogrammonként 1 korona 80 fillérért, átveszi. A szövetezet minden tagja minden tehene után egy üzletrészt vált, amelynek árát azonban csak részletekben kell megfizetnie.

A berendezés, a központtal való szerződés megkötése, az üzem megindítása gondot alig okoz. Mert pl. az Alfa separator társaság, amely a legtokéletebb tejszövetkezet gépeket állítja elő s amely az ország legnagyobb tejszövetkezetének, a budapesti központi tejesarnoknak berendezését végezte, minden tejszövetkezetet berendez oly fizetési feltételek mellett, hogy egy üzletrészre naponként 2—4 fillér esik, amely összeget a tej árából vonják le. A szerződés kiállításának a gondja is azé, aki a szövetezet üzemét berendezi; a vajtermelési központ pedig gondoskodik arról, hogy a szövetezet megbizottját egy vajmester a szükséges teendőkre be tanítsa.

Száz tehénnel megalakuló szövetezetet berendezés 1800 koronába kerül, tehát egy üzletrészre 18 korona esik; a berendezés költségeire tehát minden tehén után egy évig naponta alig 5 fillér jut, egy tehén után pedig — 300 fejési napot és csak 4 liter fejési átlagot számítva — a gazdának körülbelül 100 korona bevétele van, tehát az öt fillért napi 50—60 fillér tejárból vonják le. De még ennél is tovább lehet menni. Sok szövetezetet a berendezés árát 4—5 évi törlesztésre valamely hitelszövetkezettől veszi kölcsön, amikor az egy-egy üzletrészre eső törlesztés roppant csekélység.

Ha a szövetezet megalakult, az a tagjai által termelt bármely tej mennyiséget átvesz, a tagok azonban nincsenek kötelezve másra, mint a tejfelesleg beszolgáltatására. Mindenki annyit tart vissza, amennyit akar, valamint a szövetezetből is bármikor kiléphet.

A szövetezet megbizottja a beszolgáltott tejet átveszi s a mennyiséget mindenkinek a könyvecskéjébe bejegyezi. A napi termelést azután fölözógéppel lefölozi s a tejszint a vajtermelési központba beküldi, ahol vaját készítenek belőle, amelyet lesözva külföldre szállítanak.

A fölözógépek oly tökéletesek, hogy 1200 liter édes tejet egy óra alatt leföloznenk. Minden tíz literből 2 liter tejszín kerül ki. A lefölozött tej egészen jó élvezeti cikk; turó készítésre is alkalmas s literenként néhány fillérért értékesíthető, vagy a gazdák háztartásában elfogyasztható.

A szövetezetnek a vajtermelési központ által kiszolgáltott jövődelmet, a költségek levonása után, a beszolgáltott tej mennyiségének arányában felosztják. Egy liter beszolgáltott teje körülbelül 8 fillér jut, ezen felül pedig megmarad még a gazdának a lefölozött tej és a borju ára is.

Könnyű kiszámítani, hogy így egy tehén legalább is 200 korona biztos jövődelmet szerez a kisgazdának és még biztosítva van arról, hogy bármennyi tejet termel, azt fáradság nélkül, biztosan értékesítheti. Nem függ sem időjárástól, sem a városi piacoktól; a szállítással nem vesz

időt s állandó mellékjövődélme van. Ha azután belátja a nép, hogy a tevénytartás kifizeti magát, több mesterséges takarmányt fog termelni, megszűnik a gabonában való túlprodukción s a gazdasági élet egészségesebb irányban fejlődhetik. Vajha sok községünk kisgazdái belátnák a tejszövetkezet előnyét s ragadnák meg a kínálkozó alkalmat.

Piaci áraink a legutolsó hetivásáron 50 kilogrammonként

	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
búza		8-70	8-80
rozs		7-10	7-23
árpa		7-—	7-10
zab		7-—	7-—
lóher		40-—	44-—
tengeri		6-—	6-25
bükköny		8-—	8-50
hajdina		—	—
fehérbab		6-50	6-70
tarkabab		5-—	—
burgonya		—	—

Henneberg-selyem — csak akkor valódi, ha közvetlenül tőlem rendelik — bluzokra és ruhákra fekete, fehér és színes 60 krajcártól 14 frt 65 krajcárig méterenként. Mindenkinek bérmentve és vámmentesen házhoz szállítva. Minták postafordultával. — Schveiczba küldött levelekre kétszeres bélyeg ragasztandó. G. Henneberg es. és kir. udvari szállító selyemgyára Zürichben.

Süketek hallanak.

»Die Illustrirte Welt« című folyóirat (Chiswirek High Road No. 626 London W) egy esodálatos gyógmódnak a leírását közli, melyet sükettség, fülzúgás ellen, bárki otthon, mindig ó sikerrel használhat. Az ujság ezen száma mindenkinek ingyen megküldetik, ha a címét az „Illustrirte Welt“ szerkesztőségébe beküldi.

Nyílt-tér.

Köszönetnyilvánítás.

Fogadják mindazok, kik felejtetelel kis fiunk elhunytá alkal-mával részvétüket nyilvánították, valamint a temetésen megjelenni szívesek voltak, ezuton őszinte kö-szönetünk nyilvánítását.

Wapper Ignác
és családja.

Cegléden

Ungváry László

300 holdas szőlőtelepe és gyümölcsfaiskolájának, valamint borüzletének részletes árjegyzéke meg-jelent s ingyen és bérmentve küldetik. Saját termésű 2-szer fejtett kitűnő új bor ára 18 frttól feléle. Hordóval szolgálhatok. Viszonteladók keresetnek.

*E rovatban közlöttekért felelősséget nem vállal a szerk.

Felelős szerkesztő: dr. Csák Károly.
Társszerkesztő és kiadó: Udvardy Ignác.

237/1902. kig.

Hirdetmény.

Felhivom a város területén lakó állattulajdonosokat, hogy a közte-nyésztésre szánt bikájukat **f. évi február hó 15-ig** Galle Pál zalaegerszegi m. kir. állatorvosnál jelent-sék be. Értesítem egyuttal a te-nyésztőket, hogy a bejelentett bikák a városi gazdasági bizottság által **f. évi február hó 16-án d. e. 11 órakor** vizsgálatnak meg s ameny-nyiben tenyésztésre alkalmasnak találtnak, tenyészigazolvánnyal elláttnak.

Zalaegerszegen, 1902. jan. 21-én.

Várhidy Lajos,
polgármester.

ad. 7616/tkv. 1901.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zalaegerszegi kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy *Gros Simon* végrehajtatónak, *Pető József* végrehajtást szen-vedő ellen 1400 korona tőkekövetelés és járú-lékai iránti végrehajtási ügyében, a zalaegerszegi kir. törvényszék területén lévő, a hetési 413. sz. tkvben + 924- hrszám alatt *Pető József* tulaj-donául fölvevett ingatlanra 608 korona kikialtási árban az árverés elrendeltetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1902 évi február hó 6-ik napján délelőtt 10 órakor Hetésben**, a köz-ség házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az igatlanok becsárának 10%-át, vagyis 60 korona 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 48. §-a alatt jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881 évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhe-lyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

A királyi törvényszék mint tkvi hatóság.
Zalaegerszegen 1901. évi szept. hó 18-án.

Rutich, kir. trszki bíró.

A nagyérdemű közönség becses tu-domására hozom, hogy az előnyö-sen ismert

Stieglitz és Unger

— cég —

**kész fehérnemű
és kelengye áruit**

dús választékban és re nek szép kivitelben

Zalaegerszeg és vidéke

számára kizárólagosan raktáron tar-tom és eredeti szabott áron áru-sítom.

Szives megrendeléseit kéri
kiváló tisztelettel

FISCHER MIKSA.

Oh Jaj!

Könneges, rekedtség és elnyálcasodás ellen gyors és biztos hatásnak

Egger mellpasztillái,
az étvágyat nem rombták és kitűnő ízűek.

Dobozza 1 K és 2 K.
Próbához 50 fillér.
Fő- és székületesi raktár:

„NADOR”

GYOGYSZERTÁR
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Egger mellpasztilla csakhamar megérőgyított.

Kapitálé Zalaegerszegen: Kaszler Sándor, ázv. Unger Domokosné, Símege: E. Dervarics István, Zalaegerszegen: Bófi Péter-féle gyógyszerárterekben. 197 12-30

Ejjen!

SCHOTTOLA ERNŐ BUDAPEST,
műszaki központi üzlet Váci-körút 33. sz.

A ruggyantagyártás meghonosítója.

Legujabb szerkezetű **borfejtőgépek,**
ruggyanta tömlők, Magas nyomású **borszűrők.**

minden néven nevezendő pincegazdászati gépek és eszközök

nagy gyári raktára.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetések

felvételnek

UNGER ANTAL

könyvnyomdájában és a kiadóhivatalban.

1156/v. 1901. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zalaegerszegi kir. jbiróság 1901. V. II. 552. számú végzése által *ifj. Neuman Miksa* esáktornyai lakós végrehajtató javára *Molnár Ede* gutorföldi lakés ellen 43 K 20 f tőke, ennek 1901. évi márczius hó 27-től járó 5% kamatja, ugy járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felül foglalt 2600 K-ra becsült egy gőzlokomobil és eséplőgépből álló ingóságok nyilvános árverés útján leendő eladatása elrendeltetvén, — ennek a helyszínén, vagyis *Gutorföldön* leendő eszközzésére 1902 évi január hó 29-ik napjának d. e. 11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-ez. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-ez. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zalaegerszegen, 1902. évi január 14-én.

Nagy Sándor,
kir. bir. végrehajtó.

ELŐKELŐ BEVÁSÁRLÁSI FORRÁSOK:

Új! Aranyozó, melylyel mindenki azonnal moshatóan ujja arányozhat: tükör- és képkertet, szobrot, virágasztalt, templomsillart stb. — Egy üveg ecsettel 80 kr., 1/2 literes üveg frt 1.50, 1/4 literes nagy üveg 3 frt. — Sport-czikkek, gyermek-játékszerek, háztartási- és ebédő asztal-kellékek, utazás- és betegápoláshoz való tárgyak felől nagy, képes árjegyzéket bérmentve küld

KERTÉSZ TÓDOR Budapest, IV., Kristóf tér.

NÖTHLING VILMOS magkereskedőnél
Budapesten, Calvin-tér 9.
kaphatók a legjobb gazdasági, konyhakerti, vetemény- és virágmagvak. ✂
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag, R. B. 86967. sz. Gyógyít és felüdit jótállás mellett: **köszvény, reuma, asthma (nehéz lélegzés), álmatlanság, fülzúgás, nehéz hallás, epilepsia, idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, tehetetlenség, influenza,** valamint minden **idegbetegségnél.** Azon beteg, aki 86967. sz. készülékem által legfeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzt. Ahol már semmi sem használ, ott kérem az én készülékemet megkísérlni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról.
A kis készülék 4 kor. A nagy készülék 6 kor. könnyebb betegségeknek idült betegségeknek alkalmas. —
A központi elárusítóhely **székiud utánvételt vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére:**
MÜLLER ALBERT BUDAPEST, Vadász-utca 42/M. 0. Kálmán-utca sarok.

BUTOROK a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig legújtanossabban kaphatók úgy készpénzért, mint részletfizetésre
Ehrentreu és Fuchs Testvérek-nél
Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrássy út közelében.)
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kerjük csak **Neustein Fülöp** csuk-hashajtó-piruláit, melyek évek óta kitűnőeknek bizonyultak és előkelő orvosok által könnyű hashajtó- és feloldó-szerül ajánlatnak. — Egy doboz (15 pirula) 30 fillér.
Minden gyógyszerárban kapható.
Neustein-féle gyógyszerár, Bécs, I., Plankengasse 6.

DEHMAL KÁROLY
zongora-gyáros
kizárólag kitűnő külföldi gyártmányok raktára és kölcsönző-intézet
Budapest, IV., Károly-körút 20.

Magyar festék-, kence- és lakkgyár
KRAYER E. és T^a
— József főherceg udvari szállítója, a magyar államvasutak és más nagy vállalatok szállítója
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 6. SZÁM.

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

Magyar Remekírók

FRANKLIN-Társulat kiadása

cím alatt egyöntetű szép kiadásban, 55 kötetben, díszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalmazza:

*Arany János Kisfaludy Károly
*Arany László Kisfaludy Sándor
Balassa Bálint Kölesey Ferenc
*Bajza József Kossuth Lajos
Berzsenyi Dániel Madách Imre
Csiky Gergely Mikes Kelemen
Csokonay V. M. Pázmán Péter
*Czuczor Gergely Petőfi Sándor
Deák Ferenc Reviczky Gyula
Eötvös József br. Széchenyi Ist. gr.
Fazekas Mihály *Szigligeti Ede
*Garay János Teleki László gr.
Gyöngyössi I. *Tompa Mihály
Gvadányi József *Vajda János
Kármán József *Vörösmarty M.
Katona József Zrinyi Miklós
Kazinczy Ferenc műveit.
*Kemény Zsigm.
Népies lyra Népballadák
Kurucz-költészet.

* A csillaggal jelzett remekírók kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződéssel biztosította, úgy hogy azt más kiadó ki nem adhatja, ezen írók művei más versgűjteményben meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55-tes kötetek felele a legbecsesebbet, mit a magyar szellem teremtett és hivatta van arra, hogy minden családi könyvtár gerincze legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekírók kiállítása méltó a nemzeti műjelentőségéhez. Kötése pálya-

nyertes, művészi, erős angol vászonkötés, a papírja famentes, soha meg nem sárguló; betűi külön e célra készülnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatokban jelennek meg 1902 februártól kezdve és azontul minden félévben egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók előfizetőinek külön kedvezményképen a most megjelenő új magyar Shakspeare-kiadás 6 vaskos kötetben, diszkötésben 20 korona — kivételes áron szállítatik, holott e kiadás bolti ára 30 korona lesz és az eddigi forgalomban volt Shakspeare kiadás 100 koronába került. — Legkiválóbb költőink remek fordításaiban közli Shakspeare remekait e kiadás, névszerint Arany János, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Lévy József, Arany László, Rákosi Jenő, Györy Vilmos átültetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Shakspeare és értékes kiegészítője a Magyar Remekírók gyűjteményének. Megrendelhető a Magyar Remekírók-kal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetnyi teljes gyűjtemény ára 220 korona, mely összeg havi részletekben törleszhető; a hat kötetes teljes Shakspeare kedvezményára 20 korona, a Remekírók előfizetőinek, ha a két mű együttesen rendeltetik meg.

Saját alá rendezik és az illető írók életét munkáinak jellemzését felöllel bevezetéssel ellátják:

Alexander Bernát
Angyal Dávid
Badies Ferenc
Bánóczy József
Beöthy Zsolt
Berzeviczy Albert
Bayer József
Eendrődy Sándor
Erdődi Béla
Erdélyi Pál
Fereny Zoltán
Fraknói Vilmos
Gyulai Pál
Heinrich Gusztáv
Koroda Pál
Kossuth Ferenc
Kozma Andor
Lévy József
Négyessy László
Rákosi Jenő
Riedl Frigyes
Széchy Károly
Széll Kálmán
Váci János
Vadnai Károly
Voinovich Géza
Zoltvány Irén
E fényes névsor biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a Magyar Remekírók megbízható szöveget adja a főlvet munkáknak, s hogy minden élettrajz önálló becsü munka lesz.

A Franklin-Társulat által kiadott „Magyar Remekírók” nagy értékét rendkívül emeli, hogy annak kiegészítője a

Teljes Magyar Shakspeare,

a Kisfaludy-Társaság által kiadott s költőink: *Arany, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Lévy, Arany László, Fejes, Greguss, Györy Vilmos, Lőrinczy-Lehr, Rákosi Jenő, Szigligeti,* által fordított kiadása. Ez a fordítás ma már magyar remekíró-számba megy, mert azt halljuk a szinpadról, ezt idézzük lépten-nyomon; átment a nemzet vérebe.

A teljes magyar Shakspeare-t kedvezményes áron kapják a „Magyar Remekírók” megrendelői, vagyis a hat kötetes díszesen bekötött munkát 30 korona bolti ár helyett 20 koronáért, ha mind a két munkát megrendelik.

Megrendeléseket elfogad minden hazai könyvkereskedés vagy a Franklin-Társulat Budapesten.

MEGRENDELŐ JEGY.

Alólírott ..... könyvkereskedésben (hol): ..... ezennel rendel
..... péld. Magyar Remekírók 55 kötet 220 K.
..... „ Shakspeare összes színművei 6 kötet 30 K helyett 20 K kedvezményes áron.
..... „ Shakspeare összes színműveit 6 kötetben külön (a Magyar Remekírók nélkül) 30 korona bolti áron és kéri a szállítási feltételek közlését.

Hely:

Név:

Tessék e megrendelő-jegyet aláírva levelezőlapra ragasztva azon könyvkereskedésnek beküldeni, mely könyvkereskedésé-
letét rendszeren felézi.

Védjegy!

FERENC

Pálinka (sósórszesz)

Vértessz. gyógyszerész-féle

használatban a leg-hatásosabb. Feltétlen tisztasága következtében úgy külső, mint belső használatra mindenképp legjobban alkalmas, különösen is a most annyira kedvelt

gyurómódszerre (massage). Kitűnő sikerrel használhatók **köszvény, csúsz, meghűlések ellen, bñnulások, ficamoknál, gyulladás és kelésnél**, továbbá a fejbőr erősítésére, valamint a száj tisztítására; belsőleg gyomorgöres, rosszullet, fejfájás stb. ellen. Katonáknak, vadászoknak, turistáknak, levélhordóknak, sokat gyaloglóknak nélkülözhetetlen. Valódi csak a mellékelt védjeggyel. Egy üveg 30 fillér, 1 és 2 korona. Kapható Zalaegerszegen: Fangler Mihály, Ján Ferenc, Kosztelicz Miksa, Radó Antal és Hubinszky Adolf urak kereskedésében s általában ott, hol plakátok a fenti védjeggyel láthatók, valamint közvetlen:

Vértessz. Sas-gyógysz. Lúgoson.

1198/v. 1901. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a zalaegerszegi kir. bíróság 1901. V. II. 288. számú végzése által az **Első magyar betűöntőde és társai** végrehajthatók javára **Vágó János** zalaegerszegi lakos ellen 248 K 54 f tőke, ennek 1900. évi február hó 6-tól járó 5% kamata úgy járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróságilag lefoglalt 2200 koronára becsült egy könyvsajtó és bolti berendezésből álló ingóságok nyilvános árverés útján leendő eladatása elrendelgetvén, — ennek a helyszínén, vagyis **Zalaegerszegen** leendő eszközésére **1902-ik évi január hó 30-ik napjának délelőtt 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi IX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Zalaegerszeg, 1901. január hó 3-án.

Nagy Sándor,
kir. bir. végrehajtó.

LINIMENTUM CAPS. COMP.
HORVÁNY-PAIN-Expeller

egy régi kipróbált házi készítésű, amely már több mint 33 év óta megismert és bebizonyított hatással rendelkező gyógyszer. A „Richter-féle” védjeggyel és a „Richter” cégjelével ellátott, csomagolt és megjelölt.

Intés: Súlyosabb utazások miatt bevásárlásokkor óvatossággal vegyük meg az orvosi eredetű üvegeket dobozaikkal, „Richter” védjeggyel és a „Richter” cégjelével ellátott, csomagolt és megjelölt. — 80 f. 1 k. 40 f. és 2 k. jegyzéssel fogadjunk el.

Árban a legolcsóbb gyógyszerárakban kapható.

Főraktár: Török József Gyógyszertáránál
Budapest.

Richter F. Ad. és társai,
Csepel és kir. udvari szállók.
Rudolfsbánya.

EGY TANONCZ

felvétetik

UNGER ANTAL KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

4296/kig. 1901.

Hirdetmény.

Zalaegerszeg r. t. város tanácsa közhírre teszi, hogy a város tulajdonát képező u. n. felsőerdei s szabadsácsi összesen 91 hold (1200 négyzet öl) **szántóföld** 1902. év márczius hó 1-től 1908. évi február hó 28-ig terjedő hat egymásutáni évre **1902. év január 30-án délelőtt 10 óraker** a városház kistermében, nyilvános árverésen

haszonbérbe

adatik.

Kikiáltási ár 1274 korona, egyezerkét-százhetvennégy korona évi bér, melynek 10%-át az árverező tartozik az árverés megkezdése előtt óvadékképpen készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban az árverést vezető polgármester kezeihez letenni, mely összeg a bérlet lejártával a szerződési összes feltételek teljesítése után fog kiadatni, de időközi kamatai bérlőt illetik.

Tartozik bérlő hat év leforgása alatt az egész bérlet tárgyát képező földeket egyszer jól átrágyázni, mit ha elmulaszt, holdanként 60 K kártérítést tartozik a városnak fizetni.

A bérfizetés évnegyedenként előre, a városi pénztárba történik, késedelem esetén 6%-os kamattal. Tartozik bérlő a bérlet után járó mindennemű illetéket s bélyeg-költséget beszámítás nélkül viselni.

A bérlet a bérlőre nézve az árverési jegyzőkönyv aláírásakor azonnal, a városra nézve a képviselőtestület jóváhagyása után válik kötelezővé. A város a bérlet tárgyát képező terület mérnöki felmérés alapján 1200 négyzet öles parcellákban elkészített rajzát bérlőnek rendelkezésére adja.

Zalaegerszeg r. t. város tanácsának 1902. január 18-án tartott üléséből.

Németh Elek,
főjegyző.Várhldy,
polgármester.

Jutányosan kapható

kitünő

HÁZI KOSZT

háznál, esetleg kihordásra is.

Cím a kiadóhivatalban.

Feller-féle Elsa-Fluid

az „ELSA” védjeggyel

arany- és ezüstérmekkel lett a ber-

lini. londoni, marseillesi, nizzai, római

és párisi kiállításokon kitüntetve.

Minden tévedést elkerülendő

ezennel felkéretik a nagyérdemű közönség, hogy az „ELSA-FLUID” vásárlásánál

világosan

„Feller”-féle ELSA-FLUIDOT

kérjen.

Feller-féle „Elsa-Fluid“

Feller-féle „Elsa-Fluid“

betegségnél.

Feller-féle „Elsa-Fluid“

gyengeség, bágyadság ellen; gyógyít fogfájást, rossz szájszagot és erősíti a foghúst; biztosan gyógyít hűlés vagy légvonat által támadt izomfájdalmat, oldalszurást, szaggatást, köszvényt, reumát, csúzt, megmerevedést, kéz- és lábujját; szemviznek kitünő; — fölülmulhatatlan hurutnál, köhögésnél rekedtségnél, láznál, izzadátságnál, régi vagy új gyomorbajoknál, étvágytalanságnál, ájúladozásoknál, kólikánál, gyomornyomásnál, has- és gyomorgöresöknél és sok más bajoknál. — A hálás páciensek saját tapasztalatból írják, hogy a

Feller-féle „Elsa-Fluid“

oly gyorsan és biztosan segít oly bajoknál is, melyek a használati utasításban nincsenek megemlítve. Nehéz esetekben orvosi tanács veendő igénybe a „Feller-féle Elsa-fluid“ mikénti használata miatt, mert számos orvos, ki e szert beteginél megpróbálta, azt a legmelegebben ajánlja.

Feller-féle „Elsa-Fluid“

minden üvege a fönt látható

Feller-féle „Elsa-Fluid“

dot“ kérni. — Óvakodjunk utánzatoktól. — Mindenki, ki a „Feller-féle Elsa-Fluid“ készítőjének egy utánzatot küld, jutalmat kap.

Használati utasítások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek.

Bérmentve és ingyen csomagolással küldi utánvételt vagy a pénz előleges beküldése után az egyedüli készítő:

„Elsa-Fluid“-gyár Feller V. Jenő, Stubica,
Templom-utca (Horvátország.)

Főraktárak Budapest: Török József gyógyszerháza, Király-utca 12., Dr. Egger „Nádor-gyógyszertára”, Váci-körút 17., Zoltán Béla gyógyszerháza, Nagykorona-utca 23.